

Brusel 17. října 2016
(OR. en)

13026/16

CFSP/PESC 796
PE 99
COPS 292

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Delegace
Č. předchozího dokumentu:	12898/16
Předmět:	Zpráva o SZBP – naše priority v roce 2016

Delegace naleznou v dokument nazvaný „Zpráva o SZBP – naše priority v roce 2016“ ve znění potvrzeném Radou na zasedání dne 17. října 2016.

Zpráva o SZBP – naše priority v roce 2016

Úvod

Vysoká představitelka předložila v červnu roku 2016 Evropské radě globální strategii EU pro zahraniční a bezpečnostní politiku. Druhá polovina roku 2016 je zaměřena na následnou činnost a provádění v prioritních oblastech, které byly v rámci globální strategie EU stanoveny, konkrétně pokud jde o zvyšování odolnosti a integrovaný přístup ke konfliktům a krizím, bezpečnost a obranu a větší provázanost vnitřních a vnějších politik, přičemž pozornost je věnována migraci a boji proti terorismu. Práce na provádění strategie probíhá v říjnu roku 2016 na základě plánu provádění vypracovaného vysokou představitelkou, místopředsedkyní Komise a závěrů Rady. Větší intenzity nabývá také úsilí v oblasti komunikace a veřejné diplomacie a úsilí o zvýšení odolnosti veřejnosti vůči informační manipulaci třetích stran a sdělením namířeným proti EU, a to se záměrem oslovit občany EU i veřejnost ve třetích zemích.

SZBP se v roce 2016 zaměřuje především na další hledání řešení akutních krizí v sousedství EU při současném zajišťování podpory a ochrany lidských práv a na budování a posilování míru a stability na celém světě, mimo jiné prostřednictvím misí a operací SBOP. Pokud jde o oblast na východ od EU, porušování mezinárodního práva ze strany Ruska a destabilizace Ukrajiny spolu s vleklými konflikty v širším regionu Černého moře vystavují tlaku samotné základy evropského bezpečnostního uspořádání. Na jihu se bude úsilí i nadále zaměřovat na ukončení konfliktu v Sýrii. Kromě prohlubující se regionální nestability a nejistoty má krize v Sýrii rovněž dopad na vnitřní záležitosti EU – jako závažné bezpečnostní riziko i z hlediska masového přesunu lidí prchajících do bezpečí.

EU se také zaměří na další pokrok v oblastech, u nichž dochází k pozitivnímu vývoji, jako je tomu v případě Íránu, kde bude pokračovat v práci na provádění společného komplexního akčního plánu a obnovení dvoustranných vztahů. Mezi další priority patří mimo jiné dosažení pokroku v činnosti EU v Libyi. EU naváže na již aktivní úlohu, kterou hraje v Africe, a bude nadále posilovat mír a odolnost, mimo jiné prostřednictvím misí a operací SBOP. EU bude rovněž dále rozvíjet funkční partnerství ve Střední a jihovýchodní Asii a pokračovat v rozvoji zásadně důležitých transatlantických vztahů. Důležitou příležitostí k posílení míru, stability a bezpečnosti byla v říjnu roku 2016 bruselská konference o Afghánistánu. EU bude i nadále spolupracovat s Organizací spojených národů, neboť uznává význam mezinárodního systému založeného na multilateralismu.

S cílem zohlednit komplexní přístup zahrnuje tato zpráva v příslušných případech odkazy na politiky a nástroje mimo oblast SZBP.

ČINNOST PODLE GEOGRAFICKÝCH OBLASTÍ

EVROPA A STŘEDNÍ ASIE

Východní sousedství / Východní partnerství

Prioritou pro EU zůstane i nadále demokratické, stabilní a prosperující východní sousedství. Přístup EU k Východnímu partnerství bude i nadále založen na zásadách, které byly dohodnuty v roce 2015 na summitu v Rize a stanoveny v rámci přezkumu evropské politiky sousedství. EU bude usilovat o to, aby byla zachována inkluzivní povaha mnohostranné spolupráce v rámci Východního partnerství. Na zasedání ministrů zemí Východního partnerství v květnu roku 2016 se s ohledem na přípravu příštího summitu v roce 2017 jednalo o nutnosti pokračujících reforem a stability v regionu.

Ve vztazích s Gruzíí, Moldavskou republikou a Ukrajinou se EU bude i nadále zaměřovat na provádění příslušných dohod o přidružení, které pomohou nasměrovat reformní procesy v těchto zemích. Dohody o přidružení vstoupily v případě Gruzie a Moldavské republiky v platnost dne 1. července 2016; dohoda o přidružení s Ukrajinou se provádí prozatímne.

Důležitým hmatatelným dokladem toho, jak přínosné je přidružení k EU, bude vízová liberalizace, která již byla s Moldavskou republikou zavedena. V první polovině roku 2016 předložila Komise legislativní návrhy za účelem zrušení vízové povinnosti pro občany Gruzie a Ukrajiny, kteří jsou držiteli biometrických pasů, poté co potvrdila, že úspěšně splnily všechna kritéria v souladu se svými akčními plány pro uvolnění vízového režimu.

Ve vztazích s východními partnery, kteří neusilují o dohody o přidružení – tedy s Arménií, Ázerbájdžánem a Běloruskem – bude EU na základě společných hodnot a svých základních zásad rozvíjet atraktivní a vzájemně prospěšná alternativní řešení s cílem podpořit komplexní spolupráci a trvalé procesy reform v partnerských zemích Východního partnerství.

Hospodářská situace na **Ukrajíně** byla stabilizována z velké části díky mezinárodní podpoře a podpoře EU. Ačkoli byla zahájena působivá škála reform, je nezbytné vyvinout další úsilí, které zajistí jejich provádění a udržitelnost, zejména pokud jde o právní stát, boj proti korupci a vytvoření prostředí příznivého pro zahraniční investice. EU bude nadále podporovat institucionální změny, modernizaci a stabilizaci na Ukrajině prostřednictvím pravidelného politického dialogu na vysoké úrovni a včasného provádění programů v rámci evropského nástroje sousedství. Bude pokračovat spolupráce v oblasti energetiky, včetně jednání o memorandu o porozumění o strategickém partnerství v oblasti energetiky. Každoroční summit EU–Ukrajina a zasedání Rady přidružení později v tomto roce poskytnou dalším impulz pro politické přidružení a hospodářskou integraci Ukrajiny s EU.

EU bude nadále podporovat diplomatické úsilí v rámci tzv. normandské čtyřky a třístranné kontaktní skupiny o úplné provedení minských dohod z let 2014 a 2015 a poskytovat finanční a materiální podporu zvláštní pozorovatelské misi OBSE na Ukrajině. EU bude nadále prosazovat politiku neuznání protiprávní anexe Krymu a Sevastopolu, která vedla mimo jiné k omezujícím opatřením vůči Rusku. EU zůstane otevřená všem kontaktům, jejichž cílem je konstruktivní řešení obchodních problémů (včetně odvetných opatření ze strany Ruska vůči Ukrajině), přestože třístranné rozhovory EU, Ukrajiny a Ruska o provádění prohloubené a komplexní dohody o volném obchodu skončily v prosinci roku 2015 neúspěchem. V souvislosti s třístrannými rozhovory o zemním plynu v rámci tzv. zimního balíčku probíhají návazné kroky.

Politická nestabilita v **Moldavské republice** v roce 2015 byla hlavní překážkou pro celkový pokrok v programu reform. V roce 2016 Moldavská republika i přes nestálost situace znovu nabyla stability poté, co byla v lednu jmenována nová vláda. EU bude situaci i nadále podrobně sledovat, jak je uvedeno v závěrech Rady z února roku 2016, a zaměří se přitom na velmi potřebné klíčové reformy. EU je stále připravena Moldavské republice pomáhat mimo jiné prostřednictvím technické pomoci a podpory projektů, například formou misí vzájemného hodnocení a poradců na vysoké úrovni. EU je rovněž nadále odhodlána podporovat územní celistvost Moldavské republiky v rámci jejích mezinárodně uznávaných hranic a pokračovat v podpoře procesu urovnání podněsterského konfliktu i v podpoře úsilí, které v tomto ohledu vyvíjí OBSE.

V říjnu roku 2016 se konaly parlamentní volby v **Gruzii**. EU tyto volby, jejichž průběh byl celkově pokojný a řádný, uvítala. Kromě několika případů násilí v blízkosti či uvnitř volebních místností byly volby podle předběžného hodnocení volební pozorovatelské mise OBSE/ODIHR kompetitivní a dobře organizované a byly při nich respektovány základní svobody. EU očekává, že po skončení volebního procesu bude spolupracovat s demokraticky zvoleným novým parlamentem a vládou, a vyzývá všechny poslance zvolené do nového parlamentu, aby v zájmu Gruzie vzájemně spolupracovali. EU bude nadále podporovat úsilí Gruzie o překonání důsledků konfliktu v separatistických oblastech Gruzie Abcházii a Jižní Osetii, mimo jiné prostřednictvím činnosti pozorovatelské mise EU a zvláštního zástupce EU pro jižní Kavkaz a krizi v Gruzii. Bude i nadále pevně odhodlána pokračovat ve své politice podpory svrchovanosti a územní celistvosti Gruzie v rámci jejích mezinárodně uznávaných hranic.

Ve vztazích EU s **Arménií** se pozornost zaměřuje na jednání o nové rámcové dohodě, která poskytne nový impuls pro posílení našich dvoustranných vztahů. Dále budou společně dohodnuty nové priority partnerství, které nahradí zastaralý akční plán v rámci evropské politiky sousedství. Po loňském ústavním referendu je nyní důležité, aby Arménie s dostatečným předstihem před příštími parlamentními volbami v roce 2017 provedla nový volební zákon a všechna doporučení OBSE a Rady Evropy. EU poskytne jako hlavní dárce příspěvek k pokrytí převážné části finanční zátěže pro nadcházející parlamentní volby.

Cílem dialogu EU s **Ázerbájdžánem** bude zahájit jednání o nové komplexní dohodě. Pokud jde o situaci v oblasti lidských práv v této zemi, došlo k určitému pokroku, zůstává však i nadále znepokojivá. Ázerbájdžán hraje klíčovou úlohu v souvislosti s diverzifikací dodávek energie do EU. Jižní koridor pro přepravu plynu má po dokončení potenciál zvýšit podíl Ázerbájdžánu na trhu EU s energií a učinit z této země vstupní bránu pro dodávky plynu z východních a jižních břehů Kaspického moře.

EU bude nadále podporovat zprostředkovatelské úsilí spolupředsedů Minské skupiny OBSE o nalezení diplomatického řešení konfliktu v Náhorním Karabachu.

Rada se v únoru roku 2016 dohodla na zrušení většiny omezujících opatření vůči **Bělorusku**, neboť uznala kroky, které tato země učinila v uplynulých dvou letech a které přispěly také ke zlepšení vztahů mezi EU a Běloruskem. EU nicméně zůstává znepokojena situací v oblasti lidských práv, demokracie a právního státu v této zemi. EU odsuzuje používání trestu smrti a naléhavě Bělorusko vyzývá, aby jako první krok ke zrušení trestu smrti neprodleně zavedlo formální moratorium na popravy. Ve vztazích mezi EU a Běloruskem se nyní nabízí příležitost k rozvoji pozitivnější agendy, včetně zahájení práce na dohodě o společných prioritách partnerství. Posílená pomoc EU bude zaměřena na úsilí Běloruska o modernizaci. Pro utváření budoucích vztahů mezi EU a Běloruskem budou mít i nadále zásadní význam konkrétní kroky Běloruska, pokud jde o dodržování všeobecných základních svobod, zásad právního státu a lidských práv.

Rusko

Na vztahy EU s Ruskem bude mít i nadále dopad protiprávní anexe Krymu a Sevastopolu a pokračující destabilizace Ukrajiny ze strany Ruska. V souladu s výsledky jednání Rady pro zahraniční věci z března roku 2016, během něžž bylo určeno pět zásad zapojení, a se závěry Evropské rady z března roku 2015, v nichž bylo stanoveno, že doba trvání omezujících opatření vůči Rusku bude vázána na úplné provedení minských dohod, bude Unie nadále uplatňovat dvojí přístup, který spojuje pevný postoj s diplomatickým úsilím.

Ačkoli dialog a spolupráce mezi EU a Ruskem zůstávají omezené vzhledem k tomu, že nedošlo k urovnání konfliktu na Ukrajině, a dále je od roku 2015 komplikují vojenské akce Ruska v Sýrii, ponechá EU otevřené komunikační kanály a bude s Ruskem selektivním způsobem spolupracovat v otázkách, na nichž má EU jednoznačný zájem, jako je Sýrie, Libye, mírový proces na Blízkém východě, Afghánistán, Írán a globální otázky. Pokračují také programy regionální a přeshraniční spolupráce.

EU bude také Rusko nadále vybízet, aby dodržovalo své mezinárodní závazky, například aby respektovalo svrchovanost a územní celistvost jiných zemí, otázky právního státu a řádné správy věcí veřejných a závazky v rámci WTO. S ohledem na pokračující tlak na občanskou společnost, problematickou situaci v oblasti lidských práv a omezování svobody sdělovacích prostředků v Rusku bude Unie nadále upozorňovat ruské partnery na otázky týkající se lidských práv a bude intenzivněji podporovat ruskou občanskou společnost a kontakty mezi našimi národy. EU vzala na vědomí obavy, které vyjádřil úřad OBSE/ODIHR ohledně omezení základních svobod a politických práv, pevné kontroly nad sdělovacími prostředky a stále těsnější kontroly nad občanskou společností, jakož i nedostatky související s registrací kandidátů a právním rámcem, jež před volbami do Státní dumy Ruské federace negativně ovlivnily volební prostředí. EU očekává, že ruské orgány vynaloží maximální úsilí, aby na základě doporučení ODIHR tyto problematické otázky vyřešily. EU neuznává protiprávní anexi Krymu a Sevastopolu ze strany Ruské federace, a neuznává proto pořádání voleb na Krymském poloostrově. EU rovněž očekává, že všechny státy, které mohou být nápomocny při vyšetřování a stíhání osob odpovědných za tragédii letu MH17, tak učiní, jak požaduje rezoluce Rady bezpečnosti OSN 2166.

Turecko

V letech 2015 a 2016 se EU snažila upevnit a rozvíjet na vysoké úrovni dialog a spolupráci s Tureckem jako kandidátskou zemí a klíčovým partnerem nad rámec řešení migrační a uprchlické krize, o čemž svědčí intenzivnější kontakty na vysoké úrovni mezi EU a Tureckem od podzimu roku 2015 v návaznosti na závěry Evropské rady z října roku 2015. Ačkoli se hlavní pozornost upírala k řešení uprchlické a migrační krize, kontakty vyvrcholily summitem konaným dne 29. listopadu 2015, na němž bylo uznáno, že je důležité, aby EU a Turecko úzce spolupracovaly v otázkách klíčového zájmu pro obě strany.

EU důrazně odsoudila pokus o státní převrat v Turecku, k němuž došlo dne 15. července 2016. Následně byl dne 21. července vyhlášen výjimečný stav. V závěrech Rady ze dne 18. července 2016 Evropská unie pokus o převrat důrazně odsoudila a současně zopakovala, že plně podporuje legitimní orgány této země; dále vyzvala k plnému dodržování ústavního pořádku v Turecku a zdůraznila, že je nezbytné prosazovat zásady právního státu. EU vyzdvihla nutnost respektovat demokracii, lidská práva a základní svobody, jakož i právo všech osob na spravedlivý proces v plném souladu s Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod, včetně jejího protokolu č. 13 týkajícího se zrušení trestu smrti. S ohledem na uvedené události bude EU tyto otázky sledovat s největší pozorností, přičemž zůstane odhodlána spolupracovat s demokratickým, inkluzivním a stabilním Tureckem při řešení společných výzev.

Summit EU–Turecko konaný v listopadu roku 2015 inicioval obnovenou spolupráci s Tureckem (nová dynamika přístupových jednání, urychlení vízové liberalizace, navýšení financování na 3 miliardy EUR prostřednictvím nástroje pro uprchlíky v Turecku a aktivace společného akčního plánu pro řízení migrace a postup v otázce uprchlíků). Bylo rovněž dosaženo shody ohledně toho, že pro zvýšení potenciálu vztahů mezi EU a Tureckem má zásadní význam strukturovaný a častější dialog na vysoké úrovni: pravidelné summity konané dvakrát ročně, zasedání v rámci pravidelného všeobecného politického dialogu na úrovni ministrů / vysokého představitele / komisaře (vedle pravidelných zasedání Rady přidružení), pravidelné diskuse a spolupráce v oblasti zahraniční a bezpečnostní politiky, zaměřené mimo jiné na boj proti terorismu, jakož i dialogy na vysoké úrovni o klíčových tematických otázkách, jako je ekonomika a energetika.

Po summitu následoval politický dialog na vysoké úrovni mezi EU a Tureckem, který se uskutečnil dne 25. ledna 2016 v Ankaře. Při této příležitosti byl dohodnut šestiměsíční společný pracovní plán. Politický dialog na vysoké úrovni dále poskytl možnost diskutovat komplexním a konzistentním způsobem o všech klíčových otázkách zájmu obou stran, a přispět tak k přípravě budoucích summitů EU–Turecko. Dne 28. ledna 2016 se v Istanbulu konal dialog na vysoké úrovni o energetice. Ve dnech 25. a 26. dubna 2016 se v Ankaře a Istanbulu uskutečnil dialog na vysoké úrovni o hospodářských otázkách. EU a Turecko učinily přípravné kroky ve věci rozšíření a modernizace celní unie a Komise v současné době dokončuje studii posouzení dopadů s cílem předložit návrh směrnic pro jednání ve čtvrtém čtvrtletí roku 2016.

Vzhledem k přetrvávající naléhavosti uprchlické a migrační krize svolal předseda Donald Tusk mimořádné zasedání hlav států a předsedů vlád s Tureckem. V návaznosti na první zasedání, konané dne 7. března 2016, bylo s Tureckem dne 18. března 2016 dohodnuto společné prohlášení, založené na akčním plánu EU a Turecka, jehož cílem je mimo jiné rozbít operační model převaděčů a odstranit motivaci k hledání nelegálních tras do EU, a to v souladu s právními předpisy EU a mezinárodním právem. Podle posledního hodnocení pokroku při provádění společného prohlášení¹ svědčí výrazný pokles počtu osob přicházejících z Turecka do Řecka i počtu obětí, k němuž došlo od vstupu prohlášení v platnost, o jeho účinném provádění, a zejména o tom, že operační model převaděčů zneužívajících migranty a uprchlíky je možné rozbít. Příliv osob do Řecka je nadále celkově mnohem nižší, než tomu bylo před přijetím prohlášení, je však třeba jej pozorně sledovat. Je proto důležité situaci trvale monitorovat a přijímat preventivní opatření. Důležitým faktorem při řešení jakýchkoli nově se objevujících rizik bude posílení komunikace a výměny informací mezi tureckými orgány a jejich partnery v EU. V rámci EU byla přijata opatření na ochranu zranitelných hranic. Na žádost bulharských orgánů o další podporu posiluje agentura Frontex postupně svoji přítomnost na bulharských hranicích s Tureckem (jakož i se Srbskem). Turecko by mělo pokračovat v úsilí o provádění společného prohlášení účinným a udržitelným způsobem. EU vyjadřuje Turecku uznání za jeho velkorysost, pokud jde o přijetí více než dvou milionů syrských uprchlíků a řešení jejich potřeb.

V reakci na potřebu značného navýšení finančních prostředků na podporu syrských uprchlíků v Turecku byl zřízen nástroj pro uprchlíky v Turecku. Tento nástroj je zaměřen na humanitární pomoc, vzdělávání, řízení migrace, zdraví, městskou a obecní infrastrukturu a socioekonomickou podporu. Je nyní plně funkční a velká část z celkových 3 miliard EUR vyčleněných na období let 2016–2017 již bylo přiděleno. Pokud jde o zrušení vízové povinnosti pro turecké občany, Turecko musí ještě splnit sedm ze 72 kritérií stanovených v plánu uvolnění vízového režimu. EU vyjadřuje politování nad jednostrannými prohlášeními Turecka v tomto ohledu, jež nemají žádný právní účinek, a zdůrazňuje, že je nezbytné plně a účinně provádět jak readmisní dohodu, tak plán týkající se víz vůči všem členským státům, včetně spolupráce v otázkách spravedlnosti a vnitřních věcí a nediskriminačního bezvízového přístupu na turecké území pro občany všech členských států EU.

¹ COM(2016) 634 final, 28. září 2016.

Dne 9. září 2016 proběhl v Ankaře politický dialog na vysoké úrovni, na němž se jednalo o vývoji v různých oblastech spolupráce včetně důležitých zahraničněpolitických událostí, boje proti terorismu, migrace, energetiky a hospodářských vztahů. EU znovu zopakovala, že podporuje turecký lid a demokratické instituce, a současně vyslala jasný signál, že Turecko musí dodržovat zásady právního státu, chránit svobodu sdělovacích prostředků a zaručit právo každé osoby na spravedlivý a řádný soudní proces. Jednalo se rovněž o situaci Kurdů a o kurdské otázky. EU uvedla, že je třeba ukončit veškeré násilí a teroristické útoky a složit zbraně a současně se zaměřit na politický proces.

V prosinci roku 2015 vzala EU na vědomí záměr Komise předložit v prvním čtvrtletí roku 2016 přípravné dokumenty týkající se několika kapitol, aniž je tím dotčen postoj členských států. EU rovněž uvedla, že Turecko může urychlit tempo přístupových jednání tím, že pokročí v plnění kritérií, splní požadavky uvedené v rámci pro jednání a bude dodržovat své smluvní závazky vůči EU. EU Turecko nadále vyzývá, aby v souladu s rámcem pro jednání zajistilo postupné sbližování se společnou zahraniční a bezpečnostní politikou EU.

Turecko se musí jednoznačně zavázat k dobrým sousedským vztahům a k mírovému urovnávání sporů v souladu s Chartou Organizace spojených národů s tím, že se v případě potřeby může obrátit na Mezinárodní soudní dvůr. Unie v této souvislosti znovu vyjadřuje značné znepokojení a důrazně vyzývá k tomu, aby se Turecko vyhnulo jakýmkoli hrozbám či opatřením přímo namířeným proti některému členskému státu, zdrojům konfliktu nebo jednáním, jež nepříznivě ovlivňují dobré sousedské vztahy a mírové urovnání sporů. EU kromě toho opět zdůrazňuje všechna svrchovaná práva členských států EU. Patří k nim mimo jiné právo uzavírat dvoustranné dohody a provádět průzkum přírodních zdrojů a využívat jich v souladu s *acquis* EU a s mezinárodním právem, včetně Úmluvy OSN o mořském právu; EU rovněž zdůrazňuje potřebu respektovat svrchovanost členských států nad jejich teritoriálními vodami a vzdušným prostorem. Turecko se naléhavě vyzývá ke zdrženlivosti a k respektování svrchovanosti Kypru v jeho teritoriálních vodách a svrchovaných práv Kypru v jeho výlučné ekonomické zóně.

Turecko i přes opakované výzvy nadále odmítá splnit vůči všem členským státům svou povinnost plně a nediskriminačně provést dodatkový protokol k dohodě o přidružení, přičemž splnění této povinnosti by mohlo proces jednání výrazně podpořit. Nedojde-li v této otázce k pokroku, bude EU i nadále uplatňovat opatření z roku 2006, což bude mít trvalý vliv na celkový pokrok jednání. Dále je politováníhodné, že Turecko stále ještě nepokročilo v nezbytné normalizaci svých vztahů s Kyprskou republikou. EU připomíná svůj postoj, pokud jde o přistoupení členských států EU k mezinárodním organizacím.

S ohledem na povzbudivý vývoj v uplynulém roce, a jak je zdůrazněno v rámci pro jednání, EU očekává, že Turecko bude aktivně podporovat probíhající jednání, jejichž cílem je dosažení spravedlivého, komplexního a proveditelného urovnání kyperského problému v rámci OSN, a to v souladu s příslušnými rezolucemi Rady bezpečnosti OSN a při dodržování zásad, na nichž je Unie založena. Zásadní význam má i nadále odhodlání Turecka přispět k takovému komplexnímu urovnání konkrétním způsobem.

Západní Balkán

V roce 2016 se pozornost EU zaměřila na řešení těchto faktorů politické stability a bezpečnosti: další usnadňování normalizace vztahů mezi Kosovem* a Srbskem, zmírnění rizik pro stabilitu vyplývajících z politické polarizace v Kosovu a v Bývalé jugoslávské republice Makedonii, podpora funkčního státu a socioekonomického rozvoje v Bosně a Hercegovině, konsolidace orientace Srbska na EU a další posilování reforem a právního státu v Albánii a Černé Hoře. EU je i nadále odhodlána se zasazovat o evropskou perspektivu zemí západního Balkánu. EU bude také při dialogu s příslušnými zeměmi západního Balkánu i nadále poukazovat na svá očekávání, pokud jde o další prohlubování spolupráce v zahraničněpolitických otázkách a postupné sbližování s postoji EU v oblasti zahraniční politiky, zejména co se týče důležitých záležitostí společného zájmu, jako jsou například omezující opatření.

* Tímto označením nejsou dotčeny postoje k otázce statusu a označení je v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN 1244 a se stanoviskem Mezinárodního soudního dvora k vyhlášení nezávislosti Kosova.

Proces normalizace vztahů mezi Bělehradem a Prištinou (dialog zprostředkovávaný ze strany EU) musí v dobré víře pokračovat v roce 2016 i poté a všechny dohody vyplývající z dialogu musejí být prováděny oběma stranami. Očekává se, že zasedání v rámci dialogu na vysoké úrovni mezi Prištinou a Bělehradem, která zprostředkovává vysoká představitelka, místopředsedkyně Komise, budou pokračovat. Po volbách, které se konaly v Srbsku a v Kosovu, je v celém procesu patrná nová dynamika. Zásadním předpokladem pro posílení jejich evropské perspektivy je i nadále další pokrok při provádění veškerých dohod vyplývajících z dialogů.

V **Kosovu** bude i v roce 2016 nadále představovat riziko značná polarizace, která by mohla znovu vést k občasnému násilí ze strany opozice, přestože opozice ztratila svou dřívější jednotu. Mandát mise Evropské unie na podporu právního státu (EULEX) byl prodloužen do června roku 2018. Dne 1. dubna 2016 vstoupila v platnost dohoda o stabilizaci a přidružení mezi EU a Kosovem a před koncem roku 2016 se bude konat první zasedání Rady stabilizace a přidružení.

Kosovo dosáhlo významného pokroku při plnění požadavků obsažených v plánu uvolnění vízového režimu, na jehož základě Komise v květnu roku 2016 předložila formální návrh na převedení Kosova na seznam zemí s bezvízovým stykem se zeměmi schengenského prostoru za předpokladu, že Kosovo do dne přijetí tohoto návrhu Evropským parlamentem a Radou ratifikuje dohodu o hranicích s Černou Horou a zlepší své výsledky v boji proti organizované trestné činnosti a korupci. EU připomíná, že tato dvě zbývající kritéria musí být splněna. EU také připomíná, že stejně jako u jiných zemí, na které se vztahuje uvolnění vízového režimu, se v případě nedodržování příslušných podmínek může uplatnit ochranná doložka.

Poté, co byly v prosinci roku 2015 otevřeny první dvě kapitoly jednání se **Srbskem**, bude důležité řešit při přístupových jednáních otázky právního státu. Příslušné dvě kapitoly (kapitola 23 – Soudnictví a základní práva a kapitola 24 – Právo, svoboda a bezpečnost) byly otevřeny v červenci roku 2016, což by mělo mimo jiné podpořit dosažení výsledků v těchto dvou oblastech. EU Srbsko vyzývá, aby v této pozitivní dynamice pokračovalo a zintenzivnilo legislativní reformy a jejich účinné provádění v klíčových oblastech reformy soudnictví, v boji proti korupci a organizované trestné činnosti a v oblasti svobody projevu a sdělovacích prostředků. Zvláštní pozornost je třeba věnovat plnému dodržování základních práv, včetně ochrany nejzranitelnějších skupin obyvatelstva, zejména Romů, jakož i účinnému provádění právních předpisů týkajících se ochrany menšin, nediskriminačnímu zacházení s národnostními menšinami v celém Srbsku, zejména v oblastech vzdělávání, používání menšinových jazyků, přístupu ke sdělovacím prostředkům a bohoslužbám v menšinových jazycích, a boji proti diskriminaci na základě sexuální orientace nebo genderové identity.

Po předčasných všeobecných volbách v dubnu roku 2016, v nichž předseda vlády Aleksandar Vučić získal jednoznačnou podporu pro politiku usilující o integraci s EU, se musí nová vláda zaměřit na klíčové reformy. Rovněž bude důležité, aby Srbsko stále zaujímal konstruktivní postoj vůči všem svým sousedům a aby se i nadále pozitivně angažovalo v iniciativách regionální spolupráce. EU bude Srbsko nadále vyzývat, aby v souladu s rámcem pro jednání zajistilo postupné sbližování se společnou zahraniční a bezpečnostní politikou EU.

V září roku 2016 Rada požádala Komisi o stanovisko k žádosti o členství v EU, kterou předložila **Bosna a Hercegovina**. Zásadní význam má pokračující účinné provádění programu reforem a příslušného akčního plánu zaměřených na socioekonomickou reformu a reformu v oblasti právního státu a veřejné správy. EU bude věnovat zvláštní pozornost výkonu soudního rozhodnutí ve věci Sejdić a Finci.

V červenci roku 2016 byl parafován protokol o úpravě dohody o stabilizaci a přidružení s cílem zohlednit přistoupení Chorvatska k EU. Mechanismus koordinace záležitostí týkajících se EU, který byl zřízen v srpnu roku 2016, bude muset fungovat efektivně, aby plánovaná zasedání Výboru pro stabilizaci a přidružení a Rady stabilizace a přidružení přinesla kýžené výsledky, mimo jiné i s ohledem na proces formování stanoviska Komise v souvislosti se žádostí o členství v EU. V září roku 2016 bylo podepsáno nové ujednání s MMF. V listopadu roku 2016 se má uskutečnit hlasování Rady bezpečnosti OSN o prodloužení mandátu vojenské operace Evropské unie v Bosně a Hercegovině (EUFOR ALTHEA). Cílem Bosny a Hercegoviny je také pokročit v souvislosti se svým úsilím o členství v NATO.

V Bývalé jugoslávské republice Makedonii je situace i nadále nestabilní; předčasné všeobecné volby (které se měly na základě politické dohody čtyř hlavních stran z června/července 2015, zprostředkované EU, konat počátkem roku 2016) jsou poté, co byly dvakrát odloženy, nyní stanoveny na 11. prosince 2016. Vláda však bude muset řešit systémové otázky právního státu, které vyvstaly po odhalení nezákonného sledování veřejných činitelů. Nebudou-li tyto otázky řešeny, mohlo by to vést k další politické nestabilitě a veřejným nepokojům. Bude pokračovat soudní řízení s podezřelými, kteří jsou obviněni z terorismu v souvislosti s událostmi ve městě Kumanovo. EU očekává, že země bude v souladu se závěry Rady z prosince roku 2015 řešit dobré sousedské vztahy s Řeckem a Bulharskem a že bude v praxi uplatňovat příslušný závazek lídrů hlavních politických stran přijatý v rámci dohody ze dne 2. června. EU bude situaci nadále pozorně sledovat a je odhodlána pokračovat v podpoře procesu přistoupení Bývalé jugoslávské republiky Makedonie k EU.

V Černé Hoře se vláda a hlavní opoziční strany na jaře roku 2016 dohodly na rozdělení moci s cílem uspořádat věrohodné všeobecné volby v říjnu roku 2016, což je dokladem politické vyspělosti země. Po otevření dalších dvou kapitol, k němuž došlo v červnu, má pro otevření a uzavření zbývajících kapitol přístupových jednání zásadní význam pokrok Černé Hory v oblasti právního státu, spočívající mimo jiné v dosažení uspokojivých výsledků v boji proti korupci a organizované trestné činnosti. Členové NATO podepsali v květnu roku 2016 protokol o přistoupení Černé Hory a nyní probíhá ratifikace. Euroatlantická integrace Černé Hory bude mít pozitivní vliv na stabilitu v širším regionu.

Albánie nadále vykazuje setrvalý pokrok při řešení pěti klíčových priorit, jež byly stanoveny pro zahájení přístupových jednání (reforma veřejné správy, soudnictví, boj proti korupci, boj proti organizované trestné činnosti, lidská práva včetně ochrany menšin a uplatňování vlastnických práv). Je třeba zajistit jejich systematické, komplexní a inkluzivní provádění. V létě roku 2016 přijal albánský parlament klíčové právní předpisy za účelem komplexní reformy, jejímž cílem je posílit nezávislost a odpovědnost soudního systému, a tato země by měla být schopna zahájit během roku významné prováděcí kroky. U těchto klíčových priorit bude třeba vyvíjet další úsilí.

S cílem přispět k řešení zbývajících otázek týkajících se **migrace** po západobalkánské trase bude nezbytné, aby po celý rok 2016 pokračovala úzká koordinace a spolupráce se zeměmi tohoto regionu, včetně sledování pomoci poskytnuté za účelem správy hranic, zvýšení přijímací kapacity a boje proti převaděčským sítím. I ve zbývajících zemích západního Balkánu bude muset být zavedeno plánování pro nepředvídané události v souvislosti s alternativními migračními trasami a prioritou je nepřetržité monitorování, zejména prostřednictvím agentur EU, v zájmu omezení možného dalšího rozvoje převaděčství v regionu.

Pro stabilitu a evropskou perspektivu západního Balkánu bude mít i nadále zásadní význam **inkluzivní regionální spolupráce a dobré sousedské vztahy**. I v roce 2016 bude nutné pokračovat v úsilí o usnadnění inkluzivnosti, zejména pokud jde o regionální iniciativy/fóra v oblasti právního státu. Na summitu procesu spolupráce v jihovýchodní Evropě konaném dne 1. července 2016 v Sofii a na pařížské konferenci v rámci berlínského procesu (summit zemí západního Balkánu) dne 4. července 2016 byly projednávány naléhavé politické otázky a vývoj v oblasti dopravního a energetického propojení v rámci regionu i s EU. Pařížská konference se rovněž zaměřila na iniciativy v oblasti mládeže, jako je pozitivní agenda pro mládež v zemích západního Balkánu, zahájená v roce 2015 v rámci procesu Brdo-Brijuni. Na základě programu Rady pro regionální spolupráci na období let 2017 až 2019, který byl potvrzen v červnu roku 2016, bude ještě větší důraz kladen na základní aspekty, jako je právní stát, správa ekonomických záležitostí a reforma veřejné správy, s cílem zajistit větší integraci západního Balkánu a dalších členských zemí Rady pro regionální spolupráci. EU bude nadále podporovat iniciativy a struktury, které v jihovýchodní Evropě a na západním Balkánu posilují inkluzivní regionální spolupráci.

EU označila západní Balkán za prioritní region pro vnější činnost v oblasti **boje proti terorismu**. ESVČ a útvary Komise posílí spolupráci mezi agenturami EU a příslušnými orgány západního Balkánu v boji proti terorismu / boji proti násilnému extremismu, přičemž se zaměří na koordinační úsilí prostřednictvím iniciativy pro boj proti terorismu na západním Balkánu, k níž dalo podnět Slovinsko. ESVČ, útvary Komise a další zúčastněné strany připraví v rámci nástroje předvstupní pomoci regionální projekt pomoci na období let 2017 až 2019 v oblasti boje proti terorismu, organizované trestné činnosti a bezpečnosti hranic.

Západní Evropa

Pokud jde o vztahy EU se **Švýcarskem**, má rok 2016 zásadní význam. Spolková rada má podle švýcarské ústavy povinnost promítnout do února roku 2017 výsledky referenda ze dne 9. února 2014 do prováděcích právních předpisů. Tyto předpisy by mohly být neslučitelné s dohodou mezi EU a Švýcarskem o volném pohybu osob. Švýcarská strana i EU budou muset učinit strategická rozhodnutí. Na výsledku tohoto procesu bude pochopitelně záviset povaha našich celkových vztahů.

Pokračovala úzká spolupráce a jednání se Švýcarskem ohledně oblastí, jako je jižní Kavkaz (švýcarský zvláštní vyslanec OBSE), demokratický proces v severní Africe, mírový proces na Blízkém východě a Írán. Švýcarsko se bude pravděpodobně i nadále autonomně připojovat k postojům a opatřením EU, ačkoli mezi EU a Švýcarskem neexistuje v tomto ohledu žádná dohoda.

Velmi dobrá a úzká spolupráce v zahraničněpolitické oblasti probíhá mezi EU a **Norskem**, zejména v otázkách souvisejících s Blízkým východem (Norsko předsedá styčnému ad hoc výboru), Sýrií, Ruskem/Ukrajinou a otázkami týkajícími se arktické oblasti. Norsko je rovněž zapojeno do mírových rozhovorů v Kolumbii (je zprostředkovatelem společně s Kubou). Norsko zůstane klíčovým partnerem v oblasti bezpečnosti, energetické bezpečnosti, migrace, boje proti změně klimatu, řešení krizí, rozvojové pomoci a prosazování lidských práv.

Vztahy s **malými státy Andorrou, Monakem a San Marinem** nabyly od zahájení jednání o jedné či několika dohodách o přidružení počátkem roku 2015 na větší dynamice. Proces jednání bude pokračovat v roce 2016 rozsáhlým prověřováním příslušného *acquis* EU v oblasti čtyř svobod a diskusí o budoucím institucionálním uspořádání našich vztahů.

Střední Asie

Ve Střední Asii se EU zaměřuje na podporu hospodářského rozvoje a řádné správy věcí veřejných s cílem posílit stabilitu regionu v souladu se **strategií EU pro Střední Asii**, která byla přijata v červnu roku 2015. Záměrem EU je také podporovat ve spolupráci s dalšími zeměmi a organizacemi působícími v regionu synergie zejména s Afghánistánem. Kromě hospodářského rozvoje a řádné správy věcí veřejných usiluje EU o podporu další spolupráce v oblasti vzdělávání, v otázkách týkajících se vody a životního prostředí a právního státu, jakož i větší ochrany lidských práv. Zavedené pevné institucionální vztahy dokládá politický a bezpečnostní dialog na vysoké úrovni konaný v květnu roku 2016 a ministerské zasedání EU – Střední Asie, které se uskutečnilo dne 4. října.

Bude důležité zajistit úspěšné prozatímní provádění a ratifikaci posílené dohody o partnerství a spolupráci s **Kazachstánem**. V **Kyrgyzstánu** proběhnou v roce 2017 prezidentské volby a úspěšné demokratické předání moci bude významným příkladem pro celý region. **Uzbekistán** vstupuje do „postkarimovské“ éry a bude důležité, aby EU s novým vedením této nejlidnatější země Střední Asie navázala kontakty. **Tádžikistán** čelí četným výzvám, od upadajícího hospodářství až po stále represivnější opatření vůči opozici, které bude třeba pozorně sledovat. Je důležité posílit vazby s **Turkmenistánem**, zejména s ohledem na potenciál této země jako hlavního dodavatele plynu pro jižní koridor.

Arktida

Celosvětově se významně zvýšila pozornost věnovaná **Arktidě** vzhledem k výzvám a příležitostem spojeným se změnou klimatu, pokud jde o přístup k novým zdrojům energie a nerostným zdrojům a otevírání nových námořních tras. Vysoká představitelka a Komise předložily v dubnu roku 2016 společné sdělení o integrované politice Evropské unie pro Arktidu, které Rada uvítala ve svých závěrech ze dne 20. června 2016. Tato politika zohledňuje tento aktuální vývoj, jakož i socioekonomické ambice místních obyvatel a potřebu zachovat Arktidu jako oblast konstruktivní mezinárodní spolupráce.

Jižní sousedství

Politika EU je zaměřena zejména na stabilizaci tohoto regionu z politického, ekonomického a bezpečnostního hlediska. EU zahájí novou fázi spolupráce se zeměmi jižního sousedství s cílem vybudovat v rámci revidované evropské politiky sousedství účinnější partnerství na základě výraznější diferenciace a spoluodpovědnosti. EU bude také nadále podporovat další regionální integraci, zejména prostřednictvím iniciativ v rámci Unie pro Středomoří, a posilovat dialog s arabským světem s cílem rozvinout potenciál spolupráce s organizacemi, jako je Liga arabských států a Organizace islámské spolupráce.

EU zvyšuje svou angažovanost ve vztahu k zemím, které provádějí politické a hospodářské reformy, jako je Tunisko, Jordánsko a Maroko. To bude znamenat posílený politický dialog, významnou finanční pomoc EU (granty i půjčky), dohodu o prioritách našeho partnerství, jakož i pokrok v klíčových politických oblastech. Například v oblasti bezpečnosti zahájila Evropská unie v návaznosti na závěry Rady a prohlášení členů Evropské rady z února roku 2015 s jednotlivými partnery dialog o boji proti terorismu; v revidované evropské politice sousedství jsou dále navržena opatření k posílení odolnosti partnerů vůči hrozbám, přičemž k těmto opatřením patří mimo jiné boj proti hrozbě terorismu a předcházení radikalizaci, jakož i podpora reformy bezpečnostního sektoru a správy hranic. Prioritou je rovněž pokračování dialogu v oblasti řízení migrace. Jordánsku a Libanonu se dostane komplexní podpory v podobě paktů EU s ohledem na jejich klíčovou úlohu, pokud jde o poskytnutí útočiště téměř 2 milionům syrských uprchlíků².

EU je odhodlána zasazovat se o demokratickou transformaci Tuniska a ještě více podpoří snahu země řešit náročné výzvy, jimž čelí, přičemž bude podporovat dlouhodobou stabilitu, odolnost, řádnou správu věcí veřejných, socioekonomický rozvoj a bezpečnost, a to na základě společného sdělení, které v září roku 2016 předložily Komise a vysoká představitelka.

² Viz sdělení o novém rámci partnerství.

V **Libyi** EU podporuje prezidentskou radu a vládu národní jednoty, které byly zřízeny po podpisu libyjské politické dohody podporované OSN a po přijetí rezoluce Rady bezpečnosti OSN 2259 v prosinci roku 2015, s cílem pomoci jim ukončit stávající politickou a bezpečnostní krizi. EU mobilizovala na podporu vlády národní jednoty a libyjského lidu balíček spolupráce disponující prostředky ve výši 100 milionů EUR, přičemž část tohoto balíčku je již prováděna.

Záměrem EU je posílit strategický dialog s **Marokem**, zejména v otázkách bezpečnosti, demokratických reforem a migrace, s cílem překonat problémy z poslední doby a využít plný potenciál našeho partnerství.

Spolehlivým partnerem v otázkách souvisejících s bezpečností a energetikou je **Alžírsko**. Probíhají jednání o nových prioritách partnerství.

O prioritách partnerství jedná EU rovněž s **Egyptem**, přičemž hlavní důraz bude v našich vztazích kladen i nadále na demokratické reformy, socioekonomický rozvoj a lidská práva; zohledňován je přitom klíčový význam Egypta pro regionální bezpečnost, mimo jiné v souvislosti s bojem proti terorismu.

V souladu s přezkumem evropské politiky sousedství jsou priority partnerství také tématem jednání s **Jordánskem** a **Libanonem**.

Mírový proces na Blízkém východě

Pokud jde o stagnující mírový proces na Blízkém východě, Evropská unie, mimo jiné prostřednictvím svého zvláštního zástupce, zintenzivní kontakty s danými stranami a s mezinárodními partnery s cílem vytvořit novou dynamiku, která napomůže jednání. EU opakuje své pevné odhodlání prosazovat dvoustátní řešení a své stávající politiky, jak je uvedeno v několika závěrech Rady, a také své obavy z narůstajícího ohrožení tohoto řešení. EU připomíná, že osidlování je podle mezinárodního práva nezákonné, představuje překážku na cestě k míru a ohrožuje možnost dosažení dvoustátního řešení, a opětovně zdůrazňuje, že zásadně odmítá izraelskou politiku osidlování a související přijímaná opatření, k nimž patří demolice a konfiskace – mimo jiné i projektů financovaných EU. EU je hluboce znepokojena tím, že nepřetržitý koloběh násilí vedl ke značným ztrátám lidských životů v Izraeli i na palestinském území. EU důrazně odsuzuje teroristické útoky a násilí, při kterém umírají i děti, bez ohledu na to, kdo a za jakých okolností tyto útoky a násilí páchá.

V nadcházejících měsících budou mít pro zajištění posíleného mnohostranného rámce zásadní význam jednání v rámci Kvartetu a dalšími zainteresovanými stranami v regionu i mimo něj. EU bude obě strany nadále nabádat, aby přistupovaly odpovědně k doporučením uvedeným v nejnovější zprávě Kvartetu. EU je odhodlána konkrétním a významným způsobem přispět společně s dalšími mezinárodními a regionálními partnery k celkovému souboru pobídek pro příslušné strany k uzavření míru, a to s ohledem na mezinárodní konferenci, která se má podle plánu konat před koncem roku. EU také znovu připomíná svůj návrh bezprecedentního balíčku opatření na podporu v politické, ekonomické a bezpečnostní oblasti, který má být v kontextu dohody o konečném statusu oběma stranám nabídnut a společně s nimi rozpracován.

Záliv/Levanta

EU usiluje o užší spolupráci se **zeměmi Zálivu** při řešení výzev, jimž tato oblast čelí (zejména s Jemenem, Sýrií a Irákem a zeměmi Afrického rohu), jakož i při vytváření strukturovanějšího rámce pro svoji angažovanost v řadě společných výzev, včetně bezpečnosti, boje proti terorismu a radikalizaci a migrace. Součástí naší společné agendy zůstane rovněž pravidelný dialog o lidských právech v regionu. EU bude za tímto účelem nadále rozvíjet důležité vztahy s Radou pro spolupráci v Zálivu.

EU bude v souladu se závěry Rady ze dne 23. května 2016 pokračovat v provádění strategie pro Sýrii a Irák, jakož i hrozbu, kterou představuje Dá'íš. Klíčovou prioritou pro EU zůstává **Sýrie**; EU je v této souvislosti plně odhodlána provádět rezoluci Rady bezpečnosti OSN 2254, zejména pokud jde o přístup humanitární pomoci, ukončení nepřátelských akcí vedoucí k příměří a pokrok v politické transformaci. EU v tomto úsilí vytrvá a sehraje svoji úlohu při podpoře rozhovorů mezi syrskými stranami a zmírnění napětí v regionu.

Pokud jde o **Irák**, EU bude poskytovat větší podporu irácké vládě při jejím úsilí o provádění reforem nezbytných pro dosažení národního usmíření a pro konsolidaci demokratického systému založeného na inkluzivní správě věcí veřejných a zásadách právního státu. EU prozkoumá další možnosti, jak pomoci irácké federální vládě a regionální vládě Kurdistánu obnovit ekonomické a finanční zdraví. EU se zaměří rovněž na stabilizaci a obnovu oblastí osvobozených od Dá'íš v úzké koordinaci s mezinárodními partnery.

Prioritou bude i nadále pokračující plné a účinné provádění společného komplexního akčního plánu, který se týká **iránského** jaderného programu, a rezoluce Rady bezpečnosti OSN 2231. Klíčovým předpokladem pro ukončení deset let trvající odmlky bude obnovení dvoustranných vztahů na základě plného provádění uvedeného akčního plánu; naše strategie postupné angažovanosti zahrne spolupráci v hospodářských a obchodních otázkách a bude se týkat i regionálních záležitostí a lidských práv. Prvním krokem, který umožní v této intenzivní činnosti pokročit, se stala návštěva vysoké představitelky, místopředsedkyně Komise v Teheránu dne 16. dubna 2016.

Potřebu zvýšené angažovanosti EU v tomto regionu ještě více zdůraznila migrační krize v Evropě. V návaznosti na summit o migraci ve Vallettě konaný v listopadu 2015 je pro účely migrace poskytována další podpora zemím severní Afriky, zejména prostřednictvím svěřenského fondu pro Afriku, a tato podpora může být dále zvýšena. Významná humanitární pomoc, která je již zemím v regionu poskytována, bude dále navýšena na základě výsledků londýnské konference na podporu Sýrie a okolního regionu konané v únoru 2016, na níž EU přislíbila poskytnout v letech 2016–2017 více než 2,4 miliardy EUR s cílem zmírnit následky krize pro země sousedící s konfliktem zmítanou Sýrií, a to nad rámec příspěvků členských států. Pomoc, kterou EU celkově přislíbila, činila více než dvě třetiny mezinárodní pomoci. Patří sem i finalizace paktů EU s Libanem a Jordánskem, které těmto zemím poskytnou širší přístup k veškerým nástrojům EU s cílem podpořit rozvoj jejich ekonomik a současně zajistí uprchlíkům ochranu a přístup k sociálním službám a na trh práce. Na Blízkém východě a v severní Africe jsou kromě toho prováděny dva regionální programy rozvoje a ochrany na podporu partnerských zemí při řízení toků uprchlíků.

Prvořadým tématem politických agend budou i nadále obavy související s bezpečností, které budou určujícím faktorem pro činnost a priority regionálních vlád v mnoha zemích, často na úkor demokratické správy věcí veřejných, ačkoli dosud nebyly náležitě vyřešeny problémy v sociální a politické oblasti, které před pěti lety vyústily v arabské jaro. Politický pluralismus zůstává pod velkým tlakem a v některých zemích byl dokonce omezen. Nadále výrazné jsou nedostatky v oblasti vzdělávání, které se v důsledku uprchlické krize ještě prohloubily. Zhroucení ceny ropy mělo závažný dopad na hospodářský růst.

Rok 2016 bude pro tento region klíčový s ohledem na existenci nových významných proměnných ve vztazích mezi několika zeměmi, již nyní složitých a polarizovaných. Bude třeba náležitě vyhodnotit dopad případného pokračování nedávného trendu prudce klesajících cen ropy, rostoucí sektářské rozpory a novou dynamiku, která může vzniknout v důsledku zrušení mezinárodních sankcí proti Íránu.

AMERICKÝ KONTINENT

Pro řešení celosvětových a zahraničněpolitických výzev, jako je konflikt na Ukrajině, boj proti Dá'iš, úsilí o nastolení míru v Sýrii a Libyi, problematika migrace a provádění společného komplexního akčního plánu s Íránem, má zásadní význam strategické partnerství mezi EU a **USA**. EU je i nadále plně odhodlána uzavřít s USA ambiciózní, komplexní, vyvážené a na vysokých standardech založené transatlantické partnerství v oblasti obchodu a investic (TTIP). Zvláštní pozornost bude třeba věnovat spolupráci mezi EU a USA v oblasti energetiky a systému EU–USA na ochranu soukromí. Důležitou prioritou je i nadále plná reciprocita, pokud jde o zrušení vízové povinnosti pro všechny občany EU cestující do USA. V oblasti bezpečnosti a obrany by EU a USA měly co nejdříve ukončit jednání o dohodě o akvizici a vzájemném poskytování služeb. Co se týče vesmírné bezpečnosti, Rada v tomto roce zahájí jednání o přístupu USA k veřejně regulované službě systému Galileo.

Ochotu dále posílit již tak velmi dobrou spolupráci s EU vyjádřila nová vláda **Kanady**. Možnost tak učinit zde je, zejména prostřednictvím podpisu a provádění dohody o strategickém partnerství a komplexní hospodářské a obchodní dohody (CETA). Důležitou prioritou pro rok 2016 je i nadále cíl dosáhnout plné reciprocity, pokud jde o zrušení vízové povinnosti pro všechny občany EU cestující do Kanady. EU bude rovněž věnovat pozornost závazku Kanady spolupracovat v rámci SBOP. V červnu se uskutečnila oficiální návštěva vysoké představitelky, místopředsedkyně Komise a příští summit EU–Kanada se má konat dne 27. října 2016.

V roce 2016 bude EU pokračovat v práci na modernizaci globální dohody s **Mexikem** za účelem aktualizace obchodního pilíře dohody a posílení rámce našeho dvoustranného dialogu o globálních otázkách (zejména o změně klimatu a energetice, zabezpečení potravin, globální ekonomice a bezpečnosti). Formální jednání o modernizaci této dohody byla zahájena v červnu 2016. Pokud jde o **Střední Ameriku**, EU bude nadále pozorně sledovat situaci v **Guatemale**. U příležitosti voleb, z nichž v roce 2015 vzešla nová vláda, vyslala EU do země své pozorovatele. Do **Hondurasu** vyslala EU povolební misi, aby zhodnotila pokrok v provádění volebních reforem v oblasti správy věcí veřejných. V obou zemích bude EU nadále podporovat vnitrostátní úsilí o provádění reforem a zlepšení situace v oblasti právního státu a lidských práv. Sledována bude dále politická situace v **Nikaragui**, zejména pak její nadcházející volební proces; EU se rovněž zajímá o vztahy mezi **Kostarikou** a Systémem středoamerické integrace (SICA) a o vývoj kubánské migrační krize. EU bude sledovat reakce dotčených zemí na nedávno zahájenou vnější strategii EU pro efektivní zdanění.

EU bude nadále podporovat regionální strategie, jejichž cílem je zlepšení bezpečnostní situace ve Střední Americe a v Karibiku. Pokud jde o **Karibik**, EU a **Kuba** znovu zahájily formální politický dialog, dohodly se na zavedení dialogu o lidských právech a ukončily jednání o dohodě o politickém dialogu a spolupráci; obě strany nyní připravují její podpis. V případě **Haiti** bude zapotřebí důkladné neustálé monitorování se zaměřením na prozatímní vládu v průběhu složitého volebního procesu. V **Dominikánské republice** bude pozorně sledována regularizace pobytu osob haitského původu. EU dále podporuje misi Organizace amerických států, která působí jako mediátor při řešení hraničního sporu mezi **Belize** a **Guatemalou**, přičemž obě strany vybídla k předložení politických iniciativ. Pokud jde o **regionální karibský přístup**, vycházející ze společného prohlášení EU–CARIFORUM, mezi klíčové otázky roku 2016 patří posílení politického dialogu EU–CARIFORUM a zintenzivnění úsilí o provádění společného strategického partnerství mezi EU a Karibikem z roku 2012.

Co se týče **Jižní Ameriky**, EU ožíví jednání s organizací **MERCOSUR** o dohodě o přidružení, bude pokračovat ve strategickém partnerství s **Brazílií** a přikročí k iniciativám zaměřeným na prohloubení partnerství a spolupráce s **Argentinou**. S ostražitostí bude EU nadále sledovat nestabilní situaci ve **Venezuele**. Zvláštní pozornost bude i nadále věnována mírovému procesu v **Kolumbii**. Podpora tohoto procesu bude i nadále oblastí, na kterou se zaměří zvláštní vyslanec vysoké představitelky, místopředsedkyně Komise Eamon Gilmore, jakož i případný svěřenský fond Evropské unie. V případě **Ekvádoru** bude EU sledovat, jak provádí obchodní dohodu, která má podle očekávání EU vstoupit v platnost dne 1. ledna 2017. EU bude pokračovat ve spolupráci s **Chile** v rámci operací EU pro řešení krizí („rámcová dohoda o účasti na operacích EU pro řešení krizí“). EU opakuje, že je odhodlána nadále usilovat o dosažení ambiciózní modernizované dohody o přidružení EU–Chile. Jednání o modernizaci této dohody by mohla být zahájena v blízké budoucnosti by mohla být zahájena. Rozvoj vztahů s **Paraguayí** a **Uruguayí** bude zaměřen na hospodářskou integraci a správu ekonomických záležitostí. V případě **Peru** bude nezbytné učinit kroky v návaznosti na dohodu o zrušení vízové povinnosti a na volební pozorovatelskou misi. Pokud jde o **Bolívii**, bude zapotřebí další spolupráce v boji proti nelegální výrobě drog, jakož i politiky vlády zaměřené na reformu soudnictví.

EU bude rovněž pokračovat ve spolupráci s Organizací amerických států a se Společenstvím latinskoamerických a karibských států (CELAC). Zasedání ministrů EU–CELAC, které se bude konat v říjnu roku 2016, by mělo vytvořit podmínky pro to, aby mohly být zahájeny přípravy summitu EU–CELAC plánovaného na rok 2017. Jedná se o důležité regionální partnery, s nimiž EU spolupracuje v klíčových oblastech, jako jsou lidská práva a právní stát, změna klimatu a udržitelný rozvoj. Politickým iniciativám EU současně dodávají kontinentální rozměr. EU rovněž vítá výsledky, jichž dosáhla Tichomořská aliance, a bude se zasazovat o prohloubení dialogu s jejími členy.

SUBSAHARSKÁ AFRIKA

Rok 2016 je důležitým rokem pro vztahy EU s Afrikou. V některých částech kontinentu se zvýšil růst a prosperita. Současně však přetrvávají politické výzvy, často umocněné jinými faktory, zejména ekonomickými, demografickými a bezpečnostními. Nejvíce znepokojivé jsou tyto dvě skutečnosti: i) zranitelnost mnoha zemí s ohledem na bezpečnostní hrozby, jež představuje radikalizace, násilný extremismus a terorismus; jedná se o země nacházející se v oblasti sahající od Sahelu přes pánev Čadského jezera po Africký roh; ii) ustrnutí vývoje v oblasti správy věcí veřejných, což se nejzřetelněji projevuje pomalým zaváděním zastupitelské demokracie, ale rovněž v bezpečnostní a hospodářské oblasti. Problémem pro určité oblasti subsaharské Afriky je i nadále extrémní chudoba a nedostatek potravin.

Značnou pozornost bude třeba nevyhnutelně věnovat tomu, abychom navázali na naši aktivní úlohu v rámci úsilí o řešení krizí a konfliktů. Pokud jde o oblast Afrického rohu, před zásadní zkouškou stojí **Somálsko**, které na konci roku čeká volební proces, jehož výsledkem by mělo být zavedení udržitelného federálního systému. V případě **Súdánu** by EU měla podporovat úsilí o dosažení komplexního a inkluzivního politického řešení. Přechodná vláda národní jednoty v Jižním Súdánu čelí po občanské válce mimořádným politickým, hospodářským a humanitárním výzvám, přičemž je zde velké riziko, že násilí opět vzplane; pro podporu komplexního provádění mírové dohody z roku 2015 a řešení vysídlení v důsledku konfliktu bude mít zásadní význam trvalé zapojení EU.

Nestabilní bude i nadále oblast Sahelu. Provádění mírové dohody podepsané v červnu roku 2015 je v **Mali** stále pomalé, což vede ke zhoršení bezpečnostní situace v severní a centrální části země. Z tohoto důvodu vyvolává Mali v rámci daného regionu i nadále znepokojení. Malijské strany musí vynaložit větší úsilí o provádění mírové dohody. Obavy přetrvávají i ohledně Libye. Evropská unie vítá intenzivnější regionální spolupráci (G5) a podporuje ji prostřednictvím svých finančních nástrojů a politického dialogu: vysoká představitelka uspořádá dne 17. června 2016 zasedání ministrů se zeměmi skupiny G5 Sahel. Komplexní reakce na krizi v oblasti **Čadského jezera**, včetně boje proti Boko Haram, by měla být účinnější a mělo by být nadále vynakládáno úsilí o lepší koordinaci regionálních opatření.

Ve střední Africe může nová vláda **Středoafriické republiky** po nedávných prezidentských volbách přikročit k obnově země a jejích institucí, přestože celková situace v zemi je i nadále křehká. Krize v **Burundi** vystavuje zkoušku závazek mezinárodního společenství převzít „odpovědnost za ochranu“, neboť zde stále hrozí riziko masového páchání hrůzných činů a vzplanutí konfliktu v regionu, nebude-li nalezeno žádné politické řešení. Kritická je situace v **Demokratické republice Kongo**, kde se všechny strany musí zapojit do inkluzivního procesu s cílem zajistit ochranu základních svobod a vytvořit podmínky pro to, aby se v příhodnou dobu mohly uskutečnit pokojné, věrohodné, inkluzivní a transparentní volby. EU bude i nadále pozorně sledovat vývoj situace v **Gabonu**.

V této souvislosti získají v subsaharské Africe na stále větším významu otázky, jako je **bezpečnost, dodržování lidských práv a odolnost**. V únoru roku 2016 uspořádala Africká unie dárcovskou konferenci s cílem mobilizovat další zdroje pro mnohonárodnostní smíšené jednotky určené pro boj proti Boko Haram. Pozornost bude i nadále věnována obnovenému úsilí v boji proti extremismu. EU musí zlepšit strategie pro boj proti radikalizaci a případné politické reakce EU. To mimo jiné znamená navýšení našich prostředků v rámci SBOP a prostředků na budování kapacit. Volání po „silnějších“ státech však bude muset být zakotveno ve vhodném celkovém přístupu k politické správě, včetně plného dodržování základních práv a zásad právního státu.

Nový rozměr a nové aktéry vnesla do našich vztahů s Afrikou **migrační krize**. Výzvou pro EU je návrat tisíců nelegálních migrantů. EU se zaměří na řešení základních příčin migrace s cílem omezit ilegální migraci z Afriky do Evropy. EU může k řešení této situace přispět tím, že bude provádět agendu stanovenou na summitu ve Vallettě a že otázku migrace včetně readmise začlení do celkových politických vztahů, přičemž jako dalšího nástroje bude plně využívat nouzového svěřenského fondu. Dialogy na vysoké úrovni vedené s jednotlivými zeměmi, migrační pakty, rabatský a chartúmský proces a činnost navazující na konferenci ve Vallettě – to vše vyžaduje intenzivní pracovní úsilí a jednotný přístup. Dalšího pokroku v těchto oblastech bude dosaženo díky uplatnění nového přístupu k partnerství, který je stanoven ve sdělení Evropské komise o zřízení nového rámce pro partnerství se třetími zeměmi v Evropském programu pro migraci, v souladu se závěry Evropské rady z června roku 2016.

Za prioritní země, v nichž bude uplatňován nový přístup vypracovaný EU³, byly označeny Etiopie, Mali, Niger, Nigérie a Senegal.

Na pořadu dne je opět otázka, zda v Africe probíhají **řádné a věrohodné volební procesy** a je dodržována délka funkčního období stanovená ústavou, a to zejména v řadě středoafriických zemí, v nichž se v roce 2016 budou konat volby. Rok 2016 se tedy stane významným mezníkem, pokud jde o věrohodnost úsilí Afriky o demokratické změny. EU bude volební procesy sledovat prostřednictvím svých volebních pozorovatelských misí a volebních misí odborníků. V důsledku rozporuplných procesů se náš politický dialog stal napjatějším; budeme muset reagovat způsobem, který bude v souladu se základními principy a bude zohledňovat kontext každé země. Naše úsilí bude zjevně účinnější, bude-li vyvíjeno v rámci širšího afrického a mezinárodního úsilí. S ohledem na riziko, že v souvislosti s volbami dojde k násilí, bude tato otázka prioritou.

Pokračuje spolupráce s **Africkou unií** (AU), přičemž poslední zasedání kolegií komisařů Evropské komise a Komise Africké unie se uskutečnilo v Addis Abebě v dubnu roku 2016. Je třeba pokračovat v práci na přípravách summitu Afrika–EU, který se bude konat v roce 2017.

EU se bude i nadále opírat o výsledky červnového ministerského zasedání se skupinou G5 Sahel, ministerského dialogu s Nigérií konaného v březnu v Bruselu, druhého regionálního bezpečnostního summitu konaného v květnu v Abudži a ministerského dialogu s Angolou, který se má uskutečnit v Bruselu ve druhé polovině roku.

EU bude pokračovat ve strategické reflexi ohledně vztahů mezi EU a AKT po roce 2020, přičemž prozkoumá řadu možností, pokud jde o budoucí podobu dohody pro období po skončení platnosti dohody z Cotonou.

³ Viz sdělení o novém partnerství v oblasti migrace.

ASIE A TICHOMOŘÍ

Nadále se bude prohlubovat spolupráce EU s asijským a tichomořským regionem, v němž se nacházejí čtyři strategičtí partneři EU (Čína, Indie, Japonsko a Korejská republika) a který i přes nedávné zpomalení nadále vykazuje vysokou míru růstu a čelí značným výzvám souvisejícím s bezpečností a stabilitou, jež mají přímý i nepřímý dopad na EU. EU zůstane nadále hlavním investorem a poskytovatelem finanční pomoci na podporu rozvoje, stejně zásadním způsobem bude v oblasti rozvoje hrát klíčovou úlohu tím, že rozšíří svoje obchodní vztahy s regionem, a bude činit kroky na podporu stability a bezpečnosti v regionu.

EU pokročila v jednáních o **politických, bezpečnostních a obchodních dohodách** se zeměmi celého regionu, jejichž cílem je přispět k našim cílům udržitelného rozvoje, širší spolupráce a posíleného přístupu na trh v regionu. Bude dále prováděna dohoda o volném obchodu s Jižní Koreou. Byla parafována řada dohod a bude pokračovat proces vedoucí k podpisu a provádění; v této souvislosti probíhají jednání o rámcové dohodě s Austrálií a Novým Zélandem, dohodě o volném obchodu s Vietnamem a dohodě o spolupráci v oblasti partnerství a rozvoje s Afghánistánem. EU je i nadále plně odhodlána usilovat o dokončení jednání s Japonskem o dohodě o strategickém partnerství a dohodě o volném obchodu.

Po uzavření jednání o dvoustranných dohodách o volném obchodu se Singapurem a Vietnamem začala EU pracovat na dvoustranných dohodách o volném obchodu s Filipínami a Indonésií, přičemž jejím konečným cílem je meziregionální dohoda o volném obchodu s ASEAN. V současné době jsou společně s Malajsií posuzovány možnosti opětovného zahájení jednání o dohodě o volném obchodu; dále byla zahájena příprava dohody o volném obchodu s Austrálií.

V květnu roku 2016 přezkoumali lídři EU a **Japonska** pokrok v jednáních o dohodě o strategickém partnerství a dohodě o volném obchodu a dohodli se na jejich dalším pokračování s cílem dosáhnout těchto ambiciózních dohod, které si obě strany přejí. Lídři rovněž konstatovali, že EU a Japonsko posilují své partnerství v oblasti bezpečnosti. Japonsko již poskytuje konkrétní podporu misím Evropské unie pro řešení krizí působícím v Africe a EU a Japonsko již uskutečnily řadu společných činností v rámci boje proti pirátství v západní části Indického oceánu. Vedoucí představitelé EU vyjádřili naději, že budoucí vývoj umožní, aby se Japonsko misí EU pro řešení krizí účastnilo v plném rozsahu.

Na summitu EU–**Korejská republika** konaném v roce 2015 se lídři dohodli, že budou nadále investovat do těchto všestranných, vzájemně prospěšných a do budoucna orientovaných vztahů. Vedoucí představitelé zejména uvedli, že očekávají dokončení ratifikace rámcové dohody o účasti, která vytváří rámec pro společné operace pro řešení krizí. EU v této souvislosti uvítala záměr Korejské republiky připojit se k úsilí, které EU vynakládá v boji proti pirátství v Adenském zálivu u Somálska v rámci operace EU Atalanta, s tím, že Korejská republika bude za tímto účelem potřebovat souhlas Národního shromáždění.

V červnu předložily vysoká představitelka a Komise společně sdělení týkající se **Číny**. Toto společné sdělení a závěry Rady z července roku 2016 představují politický rámec pro vztahy EU s Čínou v nadcházejících letech, neboť poukazují na možnosti dvoustranné spolupráce, mimo jiné v globálních a regionálních otázkách. Spolupráce EU s Čínou bude zásadová, praktická a pragmatická, přičemž EU při ní bude prosazovat své zájmy a hodnoty, zejména dodržování mezinárodních pravidel a norem a lidských práv. Spolupráce je zaměřena na tři hlavní prioritní oblasti: prosperitu a reformy, zahraniční a bezpečnostní politiku a globální správu. Upevňuje ambiciózní přístup k jednomu z našich nejdůležitějších strategických partnerů a stanoví pozitivní program partnerství spojený s konstruktivním řešením rozdílných přístupů. Summit EU–Čína konaný v červenci v Pekingu byl příležitostí ke strategickému jednání o otázkách společného zájmu.

Dvoustranný březnový summit s **Indií** znamenal obnovení vztahů a vnesl novou dynamiku do strategického partnerství, přičemž v nových agendách týkajících se zaměstnanosti a růstu byly stanoveny priority pro nadcházející roky a společné zájmy, mimo jiné v oblasti investic, zelené energie / zelených technologií, vody, výzkumu a vzdělávání.

EU posílí spolupráci s **Afghánistánem, Bangladéšem a Pákistánem**. EU je i nadále odhodlána rozvíjet posílenou a účinnější spolupráci s těmito klíčovými zeměmi původu a tranzitu migrantů, přičemž se zaměří na řešení základních příčin migrace a na zpětné přebírání a navracení.

EU se jako globální aktér v oblasti bezpečnosti a jako mírotvorce dlouhodobě angažuje ve prospěch **Afghánistánu** a afghánského lidu. Odhodlání podporovat afghánský mírový proces bude dále posíleno díky říjnové bruselské konferenci o Afghánistánu, která EU poskytla možnost hrát při transformaci Afghánistánu vedoucí diplomatickou, finanční a technickou úlohu. Dne 2. října se Afghánistán a EU dohodly na „společné cestě kupředu“ v otázkách migrace. Bude tak zajištěn komplexní rámec spolupráce v oblasti navracení, zpětného přebírání a opětovného začleňování, a to ku prospěchu obou stran, tedy EU a jejích členských států a Afghánistánu. Spolupráce s **Pákistánem** bude zaměřena mimo jiné na rámec pro prohloubení vztahů v období po červnu roku 2017, kdy skončí platnost pětiletého plánu angažovanosti EU–Pákistán. EU očekává plné a účinné provádění dohody o zpětném přebírání osob.

EU bude nadále podporovat **mírový proces v Myanmaru/Barmě** v povolebním období a opírat se o důvěru, kterou u vlády a etnických skupin a jakožto klíčový dárce přispívající k přechodu k demokracii již získala. V návaznosti na společné sdělení vysoké představitelky a Komise Rada přivítala, že byla stanovena vize ambiciózní a do budoucna zaměřené spolupráce EU s Myanmarem/Barmou.

Po ničivých zemětřeseních v **Nepálu**, k nimž došlo v dubnu a květnu roku 2015, se bude EU nadále aktivně podílet na úsilí o obnovu prostřednictvím smlouvy o podpoře budování státu v objemu 105 milionů EUR. EU rovněž nadále podporuje upevňování mírového procesu a přechod země k demokracii.

Zvláštní pozornost bude věnována rozvoji strategických vztahů se **Sdružením národů jihovýchodní Asie (ASEAN)**. V této souvislosti jsou ve společném sdělení o vztazích s ASEAN, které Rada potvrdila dne 22. června 2015, stanoveny programy a politiky, včetně rozšířených programů spolupráce a jmenování velvyslance EU při ASEAN, které by měly posunout naše vztahy s tímto klíčovým strategickým partnerem o úroveň výš. Na ministerském zasedání EU–ASEAN, které se konalo v říjnu roku 2016, byly schváleny pokyny pro budoucí akční plán a plán (tzv. cestovní mapu), jejichž cílem je zvýšit úroveň strategického partnerství.

V červenci roku 2016 se v Mongolsku konal 11. summit **setkání Asie–Evropa (ASEM)**. Summit, na němž si účastníci připomněli 20. výročí vzniku ASEM, byl významnou příležitostí k tomu, aby EU opět zdůraznila svůj zájem zasazovat se o hlubší spolupráci s Asií v otázkách společného zájmu.

Region nadále čelí celé řadě **výzev**. Pokud jde o územní a námořní spory týkající se oblasti Jihočínské moře, bude EU pokračovat v úsilí zaměřeném na podporu mírového řešení a mechanismů pro řešení sporů na základě mezinárodního práva. Může rovněž dojít ke zvýšení napětí, a to z celé řady příčin, včetně páté jaderné zkoušky uskutečněné Korejskou lidově demokratickou republikou a souvisejícího vývoje, hrozby vojenského zásahu, jakož i přetrvávajících sporů týkajících se územních a historických otázek. S cílem přispět ke snížení napětí v regionu usiluje EU o to, aby s dotčenými zeměmi zahájila co nejdříve jednání, zejména prostřednictvím úzkých a pravidelných kontaktů.

Nadále bude vyvíjeno úsilí o zvýšení viditelnosti a přítomnosti EU v **Tichomoří**. Budou posíleny kontakty s Fórem tichomořských ostrovů a bude pokračovat spolupráce v otázkách, jako je snižování rizika katastrof, přizpůsobování se změně klimatu, obnovitelné zdroje energie a řízení rybolovu.

MISE A OPERACE

V širším kontextu komplexního přístupu EU v Evropě byl nadále znatelný významný strategický dopad společné bezpečnostní a obranné politiky. Pokud jde o západní Balkán, vojenská operace EUFOR ALTHEA v Bosně a Hercegovině, zahájená v roce 2004, nadále podporuje úsilí Bosny a Hercegoviny o zachování bezpečného a zabezpečeného prostředí a provádí budování kapacit a výcvik ozbrojených sil Bosny a Hercegoviny s cílem přispět ke stabilitě. Mise EULEX Kosovo, zahájená v roce 2008, poskytuje kosovským orgánům pomoc a podporu v záležitostech týkajících se právního státu prostřednictvím monitorování, odborného vedení a poradenství, pokud jde o policii, soudnictví a oblast cel, přičemž v určitých oblastech si ponechává výkonné pravomoci. V rámci východního sousedství probíhá Pozorovatelská mise Evropské unie v Gruzii (EUMM), zahájená rovněž v roce 2008, která zajišťuje civilní pozorování činnosti jednotlivých stran a situační analýzu stabilizačního procesu, se zaměřením na plné dodržování dohody o šesti bodech a následná prováděcí opatření v celé Gruzii, včetně Jižní Osetie a Abcházie. Poradní mise Evropské unie (EUAM) na Ukrajině je misí bez výkonných pravomocí, která zahájila činnost v roce 2014 a jejímž cílem je pomoci ukrajinským orgánům vypracovat udržitelnou reformu sektoru civilní bezpečnosti prostřednictvím strategického poradenství a praktické podpory. Všechna tato opatření a činnosti jsou založeny na normách EU a mezinárodních zásadách řádné správy věcí veřejných a lidských práv. V návaznosti na strategický přezkum byly posíleny činnosti mise s cílem zvýšit její dopad.

Co se týče Maghrebu a Středomoří, došlo k zintenzivnění úsilí o zvýšení účinku vojenské operace Evropské unie v jižní části středního Středomoří (operace EUNAVFOR MED SOPHIA) prostřednictvím posíleného mandátu, který kromě narušování operačního modelu sítí převaděčů a obchodníků s lidmi v jižní části středního Středomoří nyní zahrnuje i podpůrné úkoly: výcvik libyjské pobřežní stráže a námořnictva a přispívání k provádění zbrojního embarga na volném moři u pobřeží Libye (na základě rezoluce Rady bezpečnosti OSN 2292). Kromě toho úspěšně probíhá operační plánování mise Evropské unie pro pomoc při integrované správě hranic v Libyi (EUBAM Libya), která má libyjským orgánům zajistit větší podporu a pomoc, s cílem připravit návrat do Tripolisu, jakmile to dovolí politické a bezpečnostní podmínky.

Na Blízkém východě působí policejní mise Evropské unie pro palestinská území (EUPOL COPPS), která je nadále nápomocna palestinské samosprávě při budování institucí budoucího Státu Palestina v oblasti policie a v oblasti trestního soudnictví a jejíž současný mandát byl prodloužen od července 2016 o další rok, stejně jako v případě mise Evropské unie pro pomoc na hranicích na hraničním přechodu Rafáh (EU BAM RAFAH), která má v současné době základnu v Tel Avivu a disponuje pohotovostní operační schopností zajišťovat na hraničním přechodu Rafáh v rámci dohody o pohybu a přístupu z roku 2005 přítomnost třetí strany. Mise je součástí opatření na budování důvěry mezi izraelskou vládou a palestinskou samosprávou.

V Africe se nadále usiluje o dosažení synergického dopadu několika misí a operací SBOP, jež na tomto kontinentu v současnosti působí, a souběžně s tímto úsilím pokračuje plánování koncepce regionalizace. Operace a mise SBOP zahrnují širokou škálu činností a pravomocí; ve vodách v oblasti Afrického rohu probíhá vojenská operace ATALANTA, která velmi účinně bojuje s piráctvím, a na pevnině v Somálsku působí výcviková mise EUTM Somalia, jež má základnu v Mogadišu a je zaměřena na budování kapacit somálské národní armády. Mezi civilní mise patří mise Evropské unie zaměřená na budování regionální námořní kapacity v oblasti Afrického rohu (EUCAP NESTOR), jejímž cílem je podpořit schopnost Somálska prosazovat civilní námořní právo, pokud jde o boj proti piráctví a zajištění „standardních“ funkcí pobřežní stráže, jako jsou kontrolní činnosti a vymáhání práva v oblasti rybolovu, pátrací a záchranné činnosti a boj proti pašeráctví na pevnině i na moři (v brzké době má být tato mise přejmenována a v prosinci roku 2016 má být znovu zahájena pod názvem EUCAP Somalia). SBOP přispívá k úsilí EU řešit nelegální migraci v zemích Sahelu, ze kterých migrační toky vycházejí, i v těch, které slouží jako tranzitní země. Stabilitu v oblasti Sahelu posilují mise SBOP v Mali a v Nigeru (EUCAP Sahel Mali, EUTM Mali, EUCAP Sahel Niger), a to v úzké spolupráci s vládami hostitelských zemí. Posílení spolupráce v regionu, včetně činností navazujících na úsilí v rámci SBOP, například pokud jde o odbornou přípravu či výcvik a budování kapacit, je doprovázeno intenzivnější koordinací mezi misemi SBOP v oblasti Sahelu a jinými nástroji EU, jakož i projekty členských států v tomto regionu, zejména v souvislosti s iniciativou zaměřenou na budování kapacit na podporu bezpečnosti a rozvoje. Pokud jde o oblast střední Afriky, po více než deseti letech zde byla v červnu ukončena poradní a pomocná mise Evropské unie pro reformu bezpečnostního sektoru v Demokratické republice Kongo (EUSEC RDC), která poskytovala praktickou podporu při reformě bezpečnostního sektoru ve formě poradenství a pomoci příslušným konžským orgánům. Co se týče Středoafrické republiky, dne 16. července 2016 byla vojenská poradní mise Evropské unie SBOP ve Středoafrické republice (EUMAM RCA) – zahájena na jaře roku 2015 – nahrazena vojenskou výcvikovou misí Evropské unie SBOP ve Středoafrické republice (EUTM RCA), což svědčí o rozhodném odhodlání EU obnovit v této zemi mír a stabilitu.

V Afghánistánu bude k 31. prosinci 2016 ukončena činnost civilní mise EUPOL Afghanistan. EU se však v této zemi bude i nadále angažovat při podpoře sektoru civilní bezpečnosti, a to prostřednictvím finanční podpory (320 milionů EUR ročně, které jsou určeny zejména pro Svěrenecký fond pro právo a pořádek pro Afghánistán, a to až do roku 2020) a rovněž formou politické a diplomatické podpory.

HYBRIDNÍ HROZBY

Na základě pověření, které jim udělila Rada pro zahraniční věci v květnu roku 2015, přijaly Komise a vysoká představitelka dne 6. dubna 2016 společné sdělení nazvané „Společný rámec pro boj proti hybridním hrozbám“. Tento dokument obsahuje 22 proveditelných návrhů, které jsou zaměřeny na čtyři hlavní oblasti:

- 1) zlepšení informovanosti o situaci (stěžejním prvkem této iniciativy je středisko EU pro hybridní hrozby);
- 2) vytváření odolnosti, včetně ochrany kritické infrastruktury, s cílem chránit EU a její partnery proti hybridním útokům;
- 3) reakce na krizi a obnova po krizi;
- 4) intenzivnější spolupráce s NATO.

Rada toto společné sdělení uvítala. V průběhu nadcházejících měsíců se bude na provádění navrhovaných opatření pracovat společně a při náležitém zohledňování příslušných postupů a pravomocí členských států, Komise a vysoké představitelky: a) bylo zřízeno středisko EU pro hybridní hrozby a již dosáhlo počáteční operační schopnosti; b) jeden členský stát dokončil rámcové šetření a aktivně zvažuje zřízení mnohonárodního evropského centra excelence, které by se zaměřilo na výzkum, odbornou přípravu a cvičení; c) v souladu se společným prohlášením vedoucích představitelů orgánů EU a NATO a při zohlednění zásad inkluzivního a samostatného rozhodování obou organizací posílily příslušné útvary spolupráci a koordinaci s NATO v klíčových oblastech, jako jsou informovanost o situaci, kybernetická bezpečnost, předcházení krizím a reakce na ně, jakož i v oblasti strategické komunikace; útvary ESVČ a Komise zveřejnily společný operační protokol EU pro boj proti hybridním hrozbám s cílem zajistit patřičná varování pro potřeby integrovaných opatření EU pro politickou reakci na krize (opatření IPCR) a mechanismů reakce na krize; e) útvary ESVČ a Komise mají do července roku 2017 předložit zprávu obsahující posouzení pokroku.

PARTNERSTVÍ V OBLASTI SBOP

Partnerství EU se **třetími zeměmi a regionálními a mezinárodními organizacemi** v oblasti bezpečnosti, obrany a řešení krizí se v průběhu roku 2016 neustále vyvíjí, přičemž jeho cílem je podpora stále významnější globální úlohy EU jakožto aktéra v oblasti bezpečnosti a obrany a jejích operačních činností v rámci SBOP. **Pokud jde o spolupráci EU a NATO**, v návaznosti na červnové zasedání Evropské rady a červencový summit NATO ve Varšavě, včetně společného prohlášení vedoucích představitelů orgánů EU a NATO, se EU bude zabývat možnostmi, jak zviditelnit **probíhající širokou spolupráci** a jak v praxi naplnit přání členských států EU a členských zemí NATO, které chtějí toto partnerství posunout vpřed (v terénu, v oblasti kybernetiky, v námořní oblasti a v oblasti rozvoje kapacit), i jak připravit půdu pro další posílení našeho partnerství, zejména pokud jde o hybridní hrozby, a podpořit naše partnery na východě a na jihu při rozvoji jejich schopností, a to v duchu plné otevřenosti a plného respektování rozhodovací samostatnosti a postupů obou organizací a na základě zásady inkluzivnosti, aniž by byla dotčena zvláštní povaha bezpečnostní a obranné politiky žádného členského státu.

EU bude usilovat o další prohloubení spolupráce s **OSN** v oblasti řešení krizí a udržování míru, přičemž s cílem doplňovat činnosti OSN k udržení míru bude mimo jiné využívat SBOP. Řídící výbor EU–OSN pro řešení krizí přijme opatření navazující na konkrétní akční body, zejména pokud jde o spolupráci v oblasti Sahelu, ve Středoafričské republice, v oblasti Afrického rohu a v Libyi.

Partnerské třetí země operační činnosti SBOP i nadále aktivně **podporují**, přičemž souběžně probíhají **pravidelné konzultace ohledně SBOP a výcvik**. V lednu roku 2016 působilo v osmi misích a operacích SBOP celkem 350 členů personálu a příslušníků jednotek z 11 partnerských zemí; bylo finalizováno několika nových **rámcových dohod o účasti**.

Z přezkumu **evropské politiky sousedství** (společné sdělení o přezkumu evropské politiky sousedství ze dne 18. listopadu 2015, závěry Rady ze dne 14. prosince 2015) jednoznačně vyplynula důležitost bezpečnostních aspektů spolupráce s partnery EU. Pokud jde o provádění bezpečnostního rozměru evropské politiky sousedství, cílem je i nadále poskytovat partnerům podporu a zajistit, aby se stali odolnějšími vůči bezpečnostním hrozbám a byli lépe připraveni předcházet konfliktům a krizím a reagovat na ně, což přispěje ke stabilizaci sousedství EU. Tento přístup je v souladu s přístupem uvedeným v globální strategii EU. K dalšímu posílení partnerství EU v oblasti SBOP mohou přispět i některé další oblasti činnosti EU (budování kapacit na podporu bezpečnosti a rozvoje, reforma bezpečnostního sektoru, spolupráce v boji proti hybridním hrozbám a v oblasti námořní bezpečnosti), a to v rámci komplexního přístupu společně s dalšími nástroji a mechanismy.

Pokud jde o **otázky lidských práv a genderovou problematiku v rámci SBOP**, což je pro nás prioritní oblast, hlavním cílem zůstává vypracování a provedení základní studie o začlenění otázek lidských práv a genderové problematiky do SBOP (závěry Rady, 18. května 2015). Tato studie má zhodnotit a zjistit, jak daleko jsme pokročili v našem úsilí o to, aby se otázky lidských práv a rovnosti žen a mužů staly nedílnou součástí SBOP. V souladu s novým akčním plánem pro lidská práva a demokracii budou rovněž provedeny další kroky, pokud jde o provádění kodexu chování a kázně pro personál misí a operací SBOP.

OBRANNÉ SCHOPNOSTI / SPOLUPRÁCE V OBLASTI OBRANY

V souladu se závěry Evropské rady z prosince roku 2013 a června roku 2015 bude EU i nadále podporovat a usnadňovat intenzivnější evropskou spolupráci v oblasti obrany s cílem zajistit, aby Evropa měla k dispozici klíčové vojenské schopnosti. Jak je uvedeno v globální strategii EU, Evropané musí být schopni chránit Evropu, reagovat na vnější krize a napomáhat při rozvoji bezpečnostních a obranných schopností našich partnerů, přičemž při plnění těchto úkolů spolupracují s dalšími aktéry.

Rozvoj schopností EU se musí zaměřit na rozhodující pozitivní faktory a nedostatky, přičemž je třeba klást větší důraz na projekty založené na spolupráci a využít přitom podpory Evropské obranné agentury. Bude pokračovat práce na konsolidaci čtyř významných evropských programů, které v roce 2013 potvrdila Evropská rada (doplňování paliva za letu; systémy dálkově řízených letadel; družicová komunikace v rámci státní správy a a kybernetická obrana), a na případných nových projektech. V zájmu využitelnosti je důležité zajistit, aby se rozvoj schopností zaměřil na skutečné uplatnění, tj. na schopnosti, které členské státy chtějí získat s ohledem na možné nasazení.

Současně bude i nadále vyvíjeno úsilí na podporu dlouhodobější a systematictější evropské spolupráce v oblasti obrany. Očekává se dosažení dalšího pokroku, zejména díky činnosti Evropské obranné agentury (mimo jiné v oblasti provádění příslušného politického rámce s cílem předložit v roce 2017 zprávu o plném provedení a v oblasti zlepšování procesu EU zaměřeného na rozvoj schopností) a iniciativě Komise, která připravuje evropský obranný akční plán. Tyto iniciativy napomohou EU reagovat na různé výzvy identifikované v globální strategii EU a na související potřeby a priority v oblasti obranných schopností.

Evropský obranný akční plán, který má být přijat v roce 2016, by měl konkrétně napomoci stimulovat výzkum a technologie v oblasti obrany s cílem posílit evropskou průmyslovou a technologickou základnu obrany a připravit schopnosti pro budoucnost. V tomto ohledu bude ústředním prvkem tohoto úsilí přípravná činnost zaměřená na výzkum v oblasti obrany, která vytvoří podmínky pro případný specializovaný program financovaný EU; mezi další oblasti, které by mohly být zahrnuty, patří zejména průmyslová politika / vnitřní trh, bezpečnost dodávek a pobídky.

V neposlední řadě pak bude pokračovat spolupráce s NATO s cílem zachovat soudržný rozvoj vojenských schopností v oblastech, v nichž se požadavky překrývají, a posílit doplňkovost v této oblasti. Úzké kontakty mezi EU a NATO jsou nezbytné jak pro projekty založené na spolupráci, tak pro pracovní postupy.

MEZINÁRODNÍ BEZPEČNOST

EU bude i nadále rozvíjet vnější rozměr evropské bezpečnostní politiky a přispívat k politické soudržnosti mezi vnitřní a vnější bezpečností Unie. V této souvislosti bylo přijato několik strategických dokumentů týkajících se bezpečnostní politiky, jako jsou například společné sdělení o prvcích pro celounijní strategický rámec na podporu reformy bezpečnostního sektoru a sdělení o společném rámci pro boj proti hybridním hrozbám; tyto dokumenty budou prováděny s cílem posílit doplňkovost a účinnost nástrojů vnější činnosti EU. Za tímto účelem EU rovněž přijme další opatření, aby zintenzivnila spolupráci s partnerskými zeměmi v oblasti budování kapacit na podporu bezpečnosti a rozvoje. Očekává se, že na konci roku 2016 budou přijata sdělení o „evropském obranném akčním plánu“ a o „kosmické strategii“. Provádění přezkumu evropské politiky sousedství a přípravy na přezkum nástroje přispívajícího ke stabilitě a míru, který bude proveden v roce 2017 v polovině období, budou příležitostí k dalšímu zdůraznění významu priorit v oblasti bezpečnostní politiky a v oblasti předcházení konfliktům. I nadále se pracuje na zvýšení kybernetické odolnosti misí SBOP a na posílení kybernetické diplomacie EU. Bude rovněž vyvíjeno úsilí o dosažení námořního multilateralismu a o posílení námořních schopností pro potřeby bezpečnosti a obrany. V roce 2016 bude dvakrát aktivován systém včasného varování EU v případě konfliktů a výsledky budou využity při stanovení priorit pro včasná preventivní opatření. K formulování a přezkumu strategického přístupu EU k situacím poznamenaným konfliktem a k nestabilním situacím bude nadále jakožto součást komplexního přístupu přispívat i společná analýza konfliktů a krizí. Útvary Komise a ESVČ budou pokračovat v plnění politického závazku EU, kterým je zavádění mediace jakožto „nástroje první reakce“ v případě vznikajících i probíhajících krizí a podpora využívání tohoto nástroje. Unie v tomto ohledu nadále podporuje konkrétní mírové procesy, například v Libyi a Sýrii, i země, v nichž byly tyto procesy již završeny, jako je Kolumbie a Myanmar/Barma.

EU bude pokračovat v uplatňování politik, jejichž cílem je posílení globálního systému odzbrojení a mnohostranných režimů nešíření. Patří sem i soustavné diplomatické úsilí směřující k vytvoření zóny bez zbraní hromadného ničení na Blízkém východě. Prostřednictvím mezinárodní spolupráce a podpory konkrétních projektů ve třetích zemích bude i nadále usilováno o řešení hrozby, kterou představují nedovolené ruční palné a lehké zbraně. Mezi důležité priority druhé poloviny roku 2016 bude patřit příprava hodnotící konference úmluvy o zákazu biologických a toxinových zbraní a komplexní přezkum rezoluce Rady bezpečnosti OSN 1540(2004). EU a její členské státy se již dlouhodobě zasazují o provádění Úmluvy o některých konvenčních zbraních a EU očekává, že pátá hodnotící konference, která se uskuteční v prosinci roku 2016, poskytne v souvislosti s tímto důležitým nástrojem nový impuls. EU rovněž podpoří mezinárodní úsilí o posílení bezpečnosti kosmického prostoru.

EU bude pracovat na posílení své reakce na mezinárodní terorismus prostřednictvím mnohostranné spolupráce, politického dialogu a konkrétní podpory třetím zemím. V průběhu této činnosti bude zajištěna nezbytná soudržnost mezi vnitřní a vnější politikou. EU podporuje akční plán pro předcházení násilnému extremismu, který představil generální tajemník OSN na počátku roku 2016, a podporuje i úsilí o začlenění boje proti násilnému extremismu do boje proti terorismu a souvisejících činností, mimo jiné pokud jde o strategickou komunikaci a o problematiku radikalizace a zahraničních teroristických bojovníků. V návaznosti na závěry Rady a prohlášení členů Evropské rady z února roku 2015 se úsilí i nadále soustřeďuje na bezprostřední sousedství: země Blízkého východu a severní Afriky, Turecko a země západního Balkánu, přičemž je nutné věnovat pozornost i širšímu arabskému světu, oblasti Sahelu, oblasti Afrického rohu, jakož i Střední a jihovýchodní Asii. Mezi klíčové úkoly mimo jiné patří: udržování intenzivního dialogu s prioritními zeměmi prostřednictvím dvoustranných politických dialogů na vysoké úrovni věnovaných boji proti terorismu; dokončení akčních plánů pro boj proti terorismu ve spolupráci s těmito zeměmi, zejména pak s Libanonem, Jordánskem, Tuniskem a Tureckem, čímž se vytvoří základ pro zvýšenou podporu EU prostřednictvím konkrétních projektů; rozšíření sítě odborníků EU na boj proti terorismu i na oblast Sahelu a západního Balkánu; pořádání seminářů na vysoké úrovni věnovaných boji proti násilnému extremismu/mládeži a zaměření preventivních opatření na priority týkající se předcházení konfliktům a násilnému extremismu identifikované v rámci procesu včasného varování EU.

ESVČ bude vysoké představitele i nadále nápomocna při zajišťování provádění společného komplexního akčního plánu s cílem dosáhnout toho, aby byl iránský jaderný program využíván výhradně pro mírové účely.

V reakci na vývoj mezinárodní situace v politické a bezpečnostní oblasti a v rámci SZBP EU bude vysoká představitelka pokračovat v předkládání návrhů nových nebo pozměněných omezujících opatření, včetně autonomních opatření. Klíčové oblasti mohou zahrnovat boj proti terorismu, Rusko/Ukrajinu, Sýrii, KLDR a Libyi. Vysoká představitelka rovněž předloží příslušné návrhy rozhodnutí SZBP a společně s Komisí předloží návrh příslušných nařízení, kterými budou co nejrychleji provedena opatření OSN, a zajistí se tak jejich jednotné uplatňování v členských státech EU.

GLOBALNÍ OTÁZKY

Provádění Agendy pro udržitelný rozvoj 2030 je příležitostí k posílení vazby mezi bezpečností a rozvojem. Cíle udržitelného rozvoje pak představují příležitost k vytvoření soudržnosti mezi vnitřním a vnějším rozměrem politik EU.

LIDSKÁ PRÁVA

S ohledem na bezprecedentní migrační krizi, pokračující konflikty v řadě zemí, a to i v bezprostředním sousedství EU, stále intenzivnější pronásledování a rostoucí útoky na obránce lidských práv a občanskou společnost, je i rok 2016 pro Evropskou unii rokem mimořádných výzev v oblasti lidských práv. Tyto výzvy vyžadují ze strany EU rozhodné úsilí, pokud jde o dodržování norem v oblasti lidských práv a zásady nediskriminace, ochranu civilního obyvatelstva, prosazování a ochranu práv žen a dívek a podporu obránců lidských práv, jakož i posílení občanské společnosti. S cílem zvýšit povědomí o výzvách v oblasti lidských práv ve světě a jednat o prioritách v oblasti lidských práv v rámci zahraniční politiky EU zahájila vysoká představitelka v březnu roku 2016 iniciativu #EU4HumanRights s účinným zapojením orgánů a členských států EU. V červnu roku 2016 Rada ve svých závěrech znovu zdůraznila, že EU pevně podporuje obecné zásady OSN v oblasti podnikání a lidských práv, a vyjádřila plnou podporu cenné práci, kterou odvádí pracovní skupina OSN pro oblast podnikání a lidských práv.

V červenci roku 2015 přijali ministři zahraničních věcí EU nový akční plán pro lidská práva a demokracii, který stanoví priority EU na období příštích pěti let. Tento plán zajišťuje pokračující provádění strategického rámce pro lidská práva a demokracii z roku 2012 a slouží jako vodítko pro činnosti EU v oblasti lidských práv v roce 2016 i v následujícím období. Cílem tohoto akčního plánu je rovněž lépe řešit problémy prostřednictvím cílených opatření a systematického a koordinovaného využívání všech nástrojů EU, zejména obecných zásad EU, souborů nástrojů a jiných dohodnutých postojů, a různých nástrojů financování vnější činnosti, zejména evropského nástroje pro demokracii a lidská práva.

Na mnohostranné úrovni se EU bude i nadále důrazně zasazovat o univerzální prosazování a ochranu lidských práv, přičemž bude působit zejména prostřednictvím Třetího výboru Valného shromáždění OSN a Rady OSN pro lidská práva. V roce 2016 bude EU prosazovat své tematické priority prostřednictvím rezolucí zaměřených na moratorium na trest smrti, práva dítěte a svobodu náboženského vyznání a přesvědčení – na Valném shromáždění OSN na podzim roku 2016 –, jakož i rezolucí zaměřených na jednotlivé země. EU se rozhodným způsobem zasazovala o to, aby přístup k cílům udržitelného rozvoje přijatým v září roku 2015 prostřednictvím agendy pro udržitelný rozvoj 2030 vycházel z lidských práv. Provádění uvedené agendy bylo zahájeno a EU bude přístup založený na lidských právech v souvislosti s touto agendou prosazovat i v roce 2016.

EU bude s důsledností naléhat na vlády partnerských zemí, aby dodržovaly zásadu svobody sdružování a chránily obránce lidských práv, mimo jiné i prostřednictvím veřejných prohlášení. EU a diplomaté členských států budou i nadále sledovat soudní procesy a navštěvovat zadržované aktivisty v desítkách zemí, pokud to bude zapotřebí.

Podpora prostoru pro občanskou společnost a obránců lidských práv zůstane pro EU jednou z klíčových priorit i v roce 2016. EU podpoří rezoluce týkající se prostoru pro občanskou společnost a obránců lidských práv v rámci Rady OSN pro lidská práva i Valného shromáždění OSN a bude i nadále využívat svých finančních nástrojů, včetně mimořádného fondu evropského nástroje pro demokracii a lidská práva (EIDHR) určeného ohroženým obráncům lidských práv. Očekává se, že v roce 2016 k tomuto úsilí významně přispěje nový mechanismus pro obránce lidských práv financovaný z nástroje EIDHR a nazvaný „ProtectDefenders.eu“, který začal fungovat na podzim roku 2015.

Nadále bude prováděn politický rámec EU pro podporu přechodného soudnictví, přijatý Radou v listopadu roku 2015, s cílem posílit soudržnost zapojení EU v této oblasti a poskytnout příslušné pokyny personálu EU a členských států EU. V této souvislosti EU znovu potvrzuje svou důslednou politiku na podporu Mezinárodního trestního soudu.

Mezi hlavní priority EU patřila i nadále ochrana, naplňování a dodržování lidských práv žen a dívek a boj proti genderovému násilí. V návaznosti na přezkum globální agendy týkající se problematiky žen, míru a bezpečnosti, který byl proveden na vysoké úrovni v roce 2015, se EU v roce 2016 zaměří mimo jiné na zintenzivnění úsilí o zvýšení účasti žen při předcházení konfliktům a jejich řešení, na předcházení a řešení sexuálního a genderového násilí v konfliktech a na řešení genderového aspektu při boji proti vznikajícím hrozbám, jako jsou terorismus a násilný extremismus.

MIGRACE

Nedílnou součástí globální zahraniční politiky EU bude i nadále migrace, přičemž bude třeba toho učinit více, pokud jde o odhodlání zasazovat se o komplexní a zeměpisně vyvážený přístup k migraci na základě Evropského programu pro migraci. Bude pokračovat provádění společného prohlášení s Tureckem a EU bude podporovat země západního Balkánu. Je třeba omezit toky v centrálním Středomoří, a zachránit tak životy a rozbít operační model převaděčů. EU bude pokračovat ve spolupráci s řadou klíčových partnerských zemí v Africe a Asii. Současně bude nadále nabízet pomoc a podporu členským státům EU v přední linii s cílem zajistit kontrolu vnějších hranic a zabránit nekontrolovaným migračním tokům. EU bude spolupracovat s partnery ze třetích zemí za účelem uplatňování přístupu stanoveného v rámci pro partnerství s cílem zlepšit řízení migrace, omezit toky nelegální migrace a zvýšit počet navracených osob. Cílem našeho přístupu je řešit základní příčiny nelegální migrace a nuceného vysídlování budováním silných partnerství se zeměmi původu a tranzitu a s hostitelskými třetími zeměmi, s plným využitím stávajících politik, procesů a programů.

EU připomíná, že je třeba posílit kontrolu vnějších hranic EU za účelem splnění cílů v oblasti migrace i bezpečnosti v souladu se závěry Evropské rady z října roku 2015 a června roku 2016.

V souladu se závěry Evropské rady z února roku 2016 si je EU rovněž vědoma specifických podmínek na námořních hranicích.

Důležitým nástrojem pro intenzivnější začleňování soudržné a komplexní spolupráce v oblasti migrace, včetně aspektu navracení/zpětného přebírání a bezpečnostních aspektů, do obecných politických dialogů jsou dialogy na vysoké úrovni se zeměmi původu a tranzitními zeměmi. Tyto dialogy budou nyní rozšířeny a prohloubeny prostřednictvím provádění posílených partnerství mimo jiné s klíčovými zeměmi původu a tranzitu, které jsou uvedeny ve sdělení o novém rámci pro partnerství, jež Komise přijala dne 7. června 2016, a v souladu se závěry Evropské rady z června roku 2016, přičemž současně bude rozvíjena širší regionální spolupráce v rámci nástrojů, jako je chartúmský a rabatský proces, pražský proces a budapešťský proces / Partnerství Hedvábné stezky pro migraci. Toto úsilí bude podpořeno strategičtějším využíváním prostředků z nouzového svěřenského fondu EU pro Afriku a vypracováním ambiciózního plánu vnějších investic s cílem řešit základní příčiny migrace a současně přispět k dosažení dalších rozvojových cílů.

Stejně tak v rámci provádění Valettského akčního plánu (přijátého na summitu konaném ve dnech 11. a 12. listopadu 2015) zajistí EU provádění návazné činnosti u všech pěti pilířů, včetně navracení, zpětného přebírání a opětovného začleňování, přičemž patřičná pozornost bude věnována i bezpečnostním aspektům. EU rovněž zajistí náležitou činnost navazující na klíčová opatření stanovená v prohlášení, které bylo přijato na konferenci na vysoké úrovni o trase přes východní Středomoří a západní Balkán (8. října 2015).

EU bude i nadále spolupracovat se svými jižními partnery v severní Africe, v oblasti Sahelu a v oblasti Afrického rohu za účelem rozbití operačního modelu převaděčů a posílení kapacit v oblasti správy hranic, mimo jiné prostřednictvím misí a operací SBOP.

Summit Valného shromáždění OSN věnovaný přesunům uprchlíků a migrantů, konaný v září roku 2016, upozornil na to, že se nejedná o evropský problém, nýbrž o velkou celosvětovou výzvu, a že je třeba zajistit pevný závazek mezinárodního společenství, což napomůže k prosazení názoru, že řešení této otázky je globálně sdílenou odpovědností. Klíčový význam budou mít opatření navazující na summit a vypracování obou příslušných paktů.

EU zůstane nadále velmi obezřetná, pokud jde o možné nové trasy nelegální migrace, a v případě potřeby přijme v tomto ohledu nezbytná opatření. Pokud poté, co byla de facto uzavřena západobalkánská trasa, dojde k náhlému nárůstu toků na alternativních trasách, povede to k urychlenému přesměrování opatření EU.

EU i nadále dostojí svému závazku zajistit bezpečnost a ochranu lidských práv všech migrantů a uprchlíků, zejména pak žen a dětí, jejichž počet mezi migranty stále narůstá. V Evropském programu pro migraci, který přijala Komise v květnu roku 2015, je respektování lidských práv prioritou napříč všemi pilíři činnosti. Význam ochrany lidských práv migrantů zdůraznili i afričtí a evropští vedoucí představitelé na summitu ve Vallettě. Tento závazek respektovat důstojnost migrantů a uprchlíků byl pak znovu potvrzen v prohlášení z konference na vysoké úrovni o trase přes východní Středomoří a západní Balkán. EU v roce 2016 přijme další opatření, jejichž cílem je ochrana uprchlíků a migrantů v sousedních zemích, podpora hostitelských komunit a zajištění souladu jejích vnějších opatření v oblasti migrace s mezinárodním právem v oblasti lidských práv a mezinárodním uprchlickým právem, včetně zásady nenavracení. Tyto aspekty budou dále posilovány při provádění nového rámce pro partnerství, které probíhá pod vedením vysoké představitelky, místopředsedkyně Komise.

VOLEBNÍ POZOROVATELSKÉ MISE A DEMOKRACIE

Demokracie je na celém světě vystavena tlaku a zmenšuje se prostor pro občanskou společnost. Evropské unii náleží významná úloha při poskytování pomoci a podpory institucím, organizacím a aktérům působícím ve stále represivnějších podmínkách.

EU se stala klíčovým aktérem v oblasti podpory demokracie částečně i díky důvěryhodnosti svých volebních pozorovatelských misí, které dodržují vysoké standardy bezúhonnosti a nezávislosti v souladu s Deklarací zásad pro mezinárodní volební pozorovatelské mise. Své odhodlání dodržovat uvedené zásady EU znovu potvrdila v souvislosti s akčním plánem EU pro lidská práva a demokracii přijatým v roce 2015.

Doporučení volebních pozorovatelských misí EU jsou klíčová pro spolupráci se všemi partnery s cílem zlepšit budoucí volební procesy a EU je více než kdy jindy odhodlána zajistit důsledné provádění doporučení volebních pozorovatelských misí EU i doporučení volebních pozorovatelských misí OBSE/ODIHR. Tato doporučení jsou nyní systematicky připomínána v rámci politických dialogů s partnerskými zeměmi a přispívají k formování volební pomoci EU. V novém akčním plánu EU pro lidská práva a demokracii je dále zdůrazněna potřeba upevnit osvědčené postupy, aby byly zajištěny účinné kroky navazující na volební pozorovatelské mise EU.

V únoru roku 2016 EU dokončila pilotní projekt podpory demokracie s cílem zlepšit konzistentnost své činnosti v oblasti demokracie. Řada delegací EU spolu s členskými státy působícími v daném místě posílila společnou analýzu demokratických výzev v partnerských zemích, přičemž byly určeny oblasti činnosti, kde je možné navázat s partnerskou zemí efektivní individuálně přizpůsobenou spolupráci na demokratických reformách. V roce 2016 bude následovat vypracování akčních plánů v oblasti demokracie.

Z pilotního projektu vyplynulo, že je třeba rozšířit podporu EU poskytovanou demokratickým institucím zaměřením pozornosti na interakci státních institucí a občanů, podporou zákonodárných orgánů, posílením vazby mezi politickými stranami a občany a podporou místní demokracie, jakož i spoluprací s tradičními aktéry, kteří přispívají k posilování demokracie. EU rovněž podporovala větší součinnost mezi analýzou demokracie, strategiemi v oblasti lidských práv pro jednotlivé země a plány pro občanskou společnost. Akční plán EU pro demokracii a lidská práva zavazuje EU k posílení její činnosti v oblasti podpory pluralitních politických systémů, politických stran a parlamentů – s cílem rozšířit politický prostor – a k posílení vazby mezi volebními pozorovatelskými misemi a širším programem na podporu demokracie. K tomuto cíli přispívá systematictější provádění doporučení volebních pozorovatelských misí, a to i prostřednictvím volební pomoci.

Přímá podpora Evropské nadace pro demokracii cílovým skupinám je financována z dodatečných zdrojů pocházejících z dobrovolných příspěvků jejích členských států a dalších zainteresovaných subjektů, jako jsou soukromé nadace apod. V červnu 2015 rozhodla Komise o vyčlenění nového příspěvku ve výši 12 milionů EUR na provozní náklady nadace na období let 2015 až 2018.

DALŠÍ OBLASTI ČINNOSTI

Diplomatická činnost v oblasti klimatu

Diplomatická činnost EU v oblasti klimatu hrála klíčovou úlohu při vytváření podmínek pro dosažení ambiciózní globální dohody o klimatu na Pařížské konferenci o změně klimatu (COP21). EU tuto pozitivní angažovanost ve věci globálních opatření v oblasti klimatu znovu potvrdila prostřednictvím akčního plánu diplomatické činnosti EU v oblasti klimatu, který přijala Rada pro zahraniční věci dne 15. února 2016.

EU bude i nadále podporovat provádění Pařížské dohody a spolupracovat s dalšími zeměmi s cílem podpořit plné provádění jejich závazků ke snížení emisí, které jsou uvedeny v jejich zamýšlených vnitrostátně stanovených příspěvcích. Bude pokračovat úsilí o řešení vzájemně provázané problematiky změny klimatu, přírodních zdrojů, včetně vody, prosperity, stability a migrace. EU se bude společně s některými partnerskými zeměmi dále zabývat destabilizujícími dopady změny klimatu, a to i posuzováním rizik změny klimatu a podporou budování kapacit.

V návaznosti na závěry Rady o diplomacii EU v oblasti energetiky a akční plán diplomatické činnosti EU v oblasti energetiky přijatý v červenci roku 2015 byly do činnosti EU ve větší míře začleněny aspekty týkající se vnějšího rozměru diplomacie v oblasti energetiky. Partnerství a dialogy v oblasti energetiky by nadále měly být v souladu s příslušnými cíli zahraniční a vnější politiky – včetně cílů v oblasti klimatu – a podporovat diverzifikaci zdrojů, dodavatelů a přepravních tras, jakož i bezpečné a udržitelné nízkouhlíkové technologie a technologie energetické účinnosti, a to i s ohledem na podnikatelské příležitosti pro společnosti z EU. Součástí dialogu v oblasti energetiky by mělo případně být jednání o vývoji energetické bezpečnosti na globální i regionální úrovni, a měl by pokud možno zohlednit zvláštní specifika a stávající příslušné závazky členských států EU. Měly by rovněž zajistit, že bude zachována svrchovanost a svrchovaná práva členských států provádět průzkum svých přírodních zdrojů a využívat je. EU je i nadále odhodlána prosazovat co nejprísnejší normy v oblasti jaderné bezpečnosti ve třetích zemích a jejich stálé zlepšování.

Politika založená na hodnotách

Dne 28. ledna 2016 EU zveřejnila svou první zprávu o dopadech „všeobecného systému preferencí (GSP)“, včetně dopadu režimu GSP+ na skupinu 14 nestabilních zemí s nízkými nebo nižšími středními příjmy. Režim GSP+ je založen na ucelené koncepci udržitelného rozvoje. Země účastníci se tohoto režimu neplatí při vývozu řady výrobků do EU žádná cla. Výměnou za osvobození od cel musí tyto země ratifikovat 27 základních mezinárodních úmluv – mimo jiné úmluvy OSN o lidských právech a úmluvy Mezinárodní organizace práce o pracovních právech – a souhlasit s tím, že budou spolupracovat při sledování provádění těchto úmluv. Všech 14 hodnocených zemí účastnících se režimu GSP+ vynaložilo významné úsilí a prokázalo skutečnou politickou a institucionální angažovanost, musí toho však učinit ještě více. Pokračuje se v pravidelném monitorování a dialogích se zeměmi, které jsou do režimu v současné době zapojeny (Arménie, Bolívie, Filipíny, Gruzie, Kapverdy, Kyrgyzstán, Mongolsko, Pákistán a Paraguay). Příští dvouletá zpráva o dopadu GSP se bude týkat období let 2016 a 2017.

Konfliktní nerostné suroviny

EU aktivně připravuje budoucí, případně posílená opatření, jejichž cílem je financování několika projektů, jež mají podpořit zodpovědné získávání nerostných surovin pocházejících z oblastí postižených konfliktem a vysoce rizikových oblastí. Při další činnosti budou zohledněny zkušenosti ze stávajících programů EU probíhajících v současnosti v rámci nástroje přispívajícího ke stabilitě a míru, které jsou zaměřeny na osvětovou činnost OECD v oblasti konfliktních nerostných surovin (v období let 2014 a 2015 přispěla EU částkou ve výši 1 milionu EUR) a na regionální iniciativu mezinárodní konference o oblasti Velkých jezer týkající se přírodních zdrojů (v období let 2014 až 2016 přispěla EU částkou ve výši 3 milionů EUR).

Ekonomická diplomacie EU

Cílem ekonomické diplomacie je přispět k zajištění prosperity ekonomik EU v globálním kontextu. Tato diplomacie využívá regulatorní, politické, obchodní, finanční i kulturní aspekty, a vytváří tak pobídky v oblasti obchodu, spolupráce a investic v globálním kontextu, přičemž využívá silných stránek a předního postavení Evropy i účinné spolupráce mezi aktéry EU a zlepšuje soudržnost a účinnost vnější činnosti EU v hospodářské oblasti.

Pokračující práce na skutečně integrovaném a účinném programu ekonomické diplomacie EU byla založena na těchto pilířích: 1) posílená koordinace a soudržnost politik EU, 2) lepší struktura vztahů s členskými státy EU a podniky EU, 3) posílená úloha Evropské investiční banky, která hraje důležitou roli při internacionalizaci malých a středních podniků, jakož i při poskytování záruk pro investory v rizikových oblastech a 4) posílená úloha delegací EU.

VÝHLED NA ROK 2017

Rámcem pro vnější vztahy, včetně SZBP, se v nadcházejících letech stane práce na provádění globální strategie EU. Provádění této strategie napříč celou řadou politických oblastí Evropské unii umožní čelit výzvám a krizím účinněji a společně. I v průběhu roku 2017 a let následujících bude pokračovat činnost, která byla zahájena v roce 2016 ohledně návazných iniciativ, jejichž cílem je učinit vnější činnost EU věrohodnější a soudržnější a zvýšit její schopnost reakce, zejména v oblasti budování odolnosti a integrovaného přístupu ke konfliktům a krizím, bezpečnosti a obrany, jakož i posílit vazby mezi vnitřními a vnějšími politikami, přičemž pozornost bude zaměřena na migraci a boj proti terorismu.